

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА
ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародних фінансів

Освітньо-професійна програма «Міжнародні фінансові відносини»

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Світовий фондовий ринок: сучасний стан та закономірності
розвитку»

здобувача Рошко Олександра Владиславовича

Науковий керівник: д.е.н. Мозговий Олег Миколайович

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Мозговий О.М.

(підпис)

Київ 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародних фінансів

Освітньо-професійна програма «Міжнародні фінансові відносини»

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

_____ Т.О. Фролова

_____ 20__р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ О.М. Мозговий

_____ 20__р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Рошко Олександровичу

денної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Світовий фондовий ринок: сучасний стан та закономірності розвитку»

Тему затверджено наказом ректора Університету від "_22_"__02_ 2023 р .№ 344-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на наступних матеріалах: наукові статті, книги, статистичні дані, звіти, офіційні сайти міжнародних регулюючих організацій, Всесвітньої федерації бірж та інші інтернет-ресурси

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні основи дослідження світового фондового ринку
Розділ 2	Сучасні тенденції розвитку світового фондового ринку
Об'єкт дослідження:	Об'єктом дослідження є світовий фондовий ринок, його закономірності розвитку а також його роль у глобальній економіці.
Предмет дослідження:	Предметом дослідження є аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку світового фондового ринку в умовах глобалізації світової економіки та швидкого розвитку інформаційних технологій.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Метою роботи є дослідження сучасного стану та закономірностей розвитку світового фондового ринку з метою розкриття його основних характеристик, виявлення тенденцій та впливу на глобальну економіку

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	
--------------------	--

- Визначити поняття, сутність та основні характеристики світового фондового ринку

- Дослідити основні фінансові інструменти світового фондового ринку

- Дослідити основні фінансові інструменти світового фондового ринку

У розділі 2

- Проаналізувати динаміку розвитку світового фондового ринку за останні.

- Дослідити вплив глобалізації на світовий фондовий ринок

- Проаналізувати розвиток світового фондового ринку в умовах цифровізації

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

«____» _____ 20__р.

**Завдання одержав
здобувач**

(підпис)

«____» _____ 20__р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 54 сторінки, 1 таблицю, 17 рисунків, список використаних джерел з 55 найменувань.

Об'єктом дослідження є світовий фондовий ринок, його закономірності розвитку а також його роль у глобальній економіці.

Предметом дослідження є аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку світового фондового ринку в умовах глобалізації світової економіки та швидкого розвитку інформаційних технологій.

Метою роботи є дослідження сучасного стану та закономірностей розвитку світового фондового ринку з метою розкриття його основних характеристик, виявлення тенденцій та впливу на глобальну економіку. Вирішення наступних завдань є ключовим фактором для досягнення цієї мети:

- Визначити поняття, сутність та основні характеристики світового фондового ринку.
- Дослідити основні фінансові інструменти світового фондового ринку
- Розглянути організацію світового фондового ринку
- Проаналізувати динаміку розвитку світового фондового ринку за останні.
- Дослідити вплив глобалізації на світовий фондовий ринок
- Проаналізувати розвиток світового фондового ринку в умовах цифровізації

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів полягає в оцінці процесів, що відбуваються на світовому фондовому ринку, що допоможе визначити наскільки ефективно розвивається фондовий ринок та його інфраструктура, дослідити механізми регулювання фондового ринку та його основні тенденції розвитку

Інформаційною базою дослідження послуговували наукові джерела у вигляді книг та монографій, дисертацій та статей, практичні джерела, такі як: законодавчі, нормативні, а також інформаційні ресурси .

Структура роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків списку використаних джерел.

Ключові слова: світовий фондовий ринок, цінні папери,, фондовий індекс, фондова біржа, глобалізація, цифровізація.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2024.

Рік захисту роботи 2024.

Зміст

ВСТУП	3
Розділ 1. Теоретичні основи дослідження світового фондового ринку.....	6
1.1 Поняття, сутність та основні характеристики світового фондового ринку	6
1.2 Фінансові інструменти світового фондового ринку.....	12
1.3 Організація світового фондового ринку	22
Розділ 2. Сучасні тенденції розвитку світового фондового ринку	29
2.1 Аналіз динаміки розвитку світового фондового ринку	29
2.2 Дослідження впливу глобалізації на світовий фондовий ринок.....	47
2.3 Аналіз розвитку світового фондового ринку в умовах цифровізації.....	52
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ	70

ВСТУП

Актуальність теми

Тема дослідження "Світовий фондовий ринок: сучасний стан та закономірності розвитку" є актуальною через свою значущість для глобальної економіки, інвесторів та фінансових установ. Світовий фондовий ринок є ключовим елементом глобальної фінансової системи, і розуміння його теоретичних основ, фінансових інструментів та особливостей його розвитку надзвичайно важливі для експертів у галузі фінансів. Розуміння динаміки розвитку цього ринку важливо для подальшого розширення можливостей капіталовкладень і забезпечення фінансової стабільності. Крім того, дослідження може бути корисним для аналізу конкурентоспроможності країн та розуміння причин економічних криз та їх наслідків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Такі автори як, Пальчевич Г.Т., Подплетній В.В., Загородній А.Г., Фішер І., О. Г. Мендрул О. Г., Мозговий О.М., Фрідман М., Мочерний С. В., Іскренко Л.П. заклали теоретичні та методологічні основи для дослідження ринку цінних паперів та зробили вагомий внесок в дослідження функціонування світового фондового ринку .

Метою роботи є дослідження сучасного стану та закономірностей розвитку світового фондового ринку з метою розкриття його основних характеристик, виявлення тенденцій та впливу на глобальну економіку. Вирішення наступних завдань є ключовим фактором для досягнення цієї мети:

- Визначити поняття, сутність та основні характеристики світового фондового ринку.

- Дослідити основні фінансові інструменти світового фондового ринку.
- Розглянути організацію світового фондового ринку.
- Проаналізувати динаміку розвитку світового фондового ринку.
- Дослідити вплив глобалізації на світовий фондовий ринок.
- Проаналізувати розвиток світового фондового ринку в умовах цифровізації .

Об'єктом дослідження є світовий фондовий ринок, його закономірності розвитку а також його роль у глобальній економіці.

Предметом дослідження є аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку світового фондового ринку в умовах глобалізації світової економіки та швидкого розвитку інформаційних технологій.

Методи дослідження

Аналіз наукової літератури- огляд електронних ресурсів, наукових статей, друкованих матеріалів, дисертацій та наукових звітів, що стосуються світового фондового ринку ;порівняльний аналіз - порівняння даних, явищ, процесів та результатів різних джерел; історичний аналіз — вивчення минулих подій та процесів в історії світового фондового ринку .

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів полягає в оцінці процесів, що відбуваються на світовому фондовому ринку, що допоможе визначити наскільки ефективно розвивається фондовий ринок та його інфраструктура, дослідити механізми регулювання фондового ринку та його основні тенденції розвитку .

Інформаційною базою дослідження послуговували наукові джерела у вигляді книг та монографій, дисертацій та статей, практичні джерела, такі як: законодавчі, нормативні, а також інформаційні ресурси .

Структура роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел.

Розділ 1. Теоретичні основи дослідження світового фондового ринку

1.1 Поняття, сутність та основні характеристики світового фондового ринку

За попередні роки світовий фондовий ринок зазнав значної еволюції, цьому передувало багато чинників, такі як: зростання економіки, розвиток технологій та глобалізація. Тому існування світового фондового ринку в його теперішньому вигляді нараховує не так багато років.

Для того, щоб перейти до визначення суті світового фондового ринку, доцільно розглянути фондовий ринок в широкому сенсі, а також передумови формування світового ринку.

Зародження фондового ринку сягає корінням у пізнє середньовіччя, коли епоха Великих географічних відкриттів стимулювала зростання міжнародної торгівлі. Для реалізації перспектив, відкритих Великими географічними відкриттями, підприємцям потрібні були значні кошти, адже масштабні витрати на освоєння нових територій не могли бути під силу окремим особам. Це призвело до утворення акціонерних товариств, таких як англійські та голландські торгові компанії. [1]

Історія фондового ринку сягає корінням у 15 століття, коли в Амстердамі зародилася перша біржа, що дала поштовх до розвитку організованої торгівлі цінними паперами. Протягом наступних століть біржі з'явилися в інших світових столицях, таких як Лондон, Париж, Нью-Йорк, стимулюючи зростання та інтернаціоналізацію ринку. XIX століття стало свідком бурхливого розвитку фондових ринків в США та Європі, а також їх

поширення на Азію та Африку, роблячи їх доступними для ширшого кола учасників.[2]

XX століття стало переломним моментом, коли фондові ринки перетворились на ключове джерело інвестицій для країн та підприємств, відіграючи важливу роль у світовій економіці. 1971 рік став знаменним завдяки появі NASDAQ - першого електронного фондового ринку, який кардинально змінив правила гри, зробивши торгівлю цінними паперами більш доступною та поширеною.[3]

Інтернет, що з'явився в 1990-х роках, остаточно зруйнував перепони для входу на світовий фондовий ринок, дозволивши великій кількості інвесторів приєднатися до світу торгівлі цінними паперами.[4]

Електронні платформи та онлайн-доступ стимулювали значну експансію світового фондового ринку, збільшуючи обсяги торгівлі та залучаючи нових інвесторів. Важливо зазначити, що революція NASDAQ та розширення доступу до Інтернету для більш широкого кола користувачів не лише зробили фондовий ринок більш доступним, але й значно підвищили його ліквідність та ефективність.[5]

Завдяки цим нововведенням, процес глобалізації все інтенсивніше стимулював значне зростання світового фондового ринку, збільшуючи обсяги торгівлі та залучаючи інвесторів з різних країн, таким чином, сприявши швидкому та масовому залученню капіталу по всьому світі.

У наш час торгівля цінними паперами стала невід'ємною частиною глобальної економіки, надаючи доступ до капіталу для підприємств та держав, а також відкриває широкий спектр інвестиційних можливостей для приватних осіб.

Завдяки переліченим каталізаторам розвитку світового фондового ринку, сформувався його теперішній вигляд.

Світовий фондовий ринок – місце, де між його учасниками утворюються економічні відносини з приводу з приводу емісії, обігу, купівлі та продажу цінних паперів та їх похідних за межами національного ринку.[6]

Інше визначення дають К.С. Гоголюк та С.В. Юдіна в своїй статті «Фондовий ринок світу: сучасний стан та перспективи розвитку» : «Світовий фондовий ринок виступає потужною та ефективною платформою для реалізації можливостей з мобілізації фінансових ресурсів та зародження низки нових конкурентоспроможних інструментів інвестування». [7]

Розглянувши ці визначення ,можемо підсумувати, що світовий фондовий ринок є середовищем, де збираються різні суб'єкти економічної діяльності, які можуть діяти за межами національного фондового ринку з метою купівлі-продажу цінних паперів. У всіх перелічених визначень є дещо спільне, а саме акцентування уваги на перерозподілі ресурсів між учасниками світового фондового ринку. Тому можемо зробити ще один висновок, що в сучасну епоху світовий фондовий ринок виконує одну з найважливіших цілей ринкової економіки, а саме - акумуляція та перерозподіл інвестиційного капіталу, виконуючи функцію посередника між тими, хто має вільні кошти, і тими, хто потребує капіталу для розвитку. Не дивно, що разом з розвитком фондового ринку, покращується стан економік країн, що розвиваються, а також країн з перехідною економікою. Безперервний розвиток цих країн потребує постійної акумуляції, розподілу і перерозподілу грошових ресурсів. Ці країни відчують великий приплив капіталу, що, в наш час, з легкістю пересувається туди, де існують перспективні інвестиційні можливості. Отже, одного боку, одна з можливостей світового фондового ринку полягає в

залученні необхідного для компаній та держав капіталу через емісію цінних паперів. Інтернет-технології суттєво спростили процес залучення ресурсів для міжнародних учасників.

З іншого боку, фондовий ринок надає індивідуальним інвесторам можливість перетворювати свої заощадження в інвестиції, які так гостро потребують компанії та країни для розвитку своїх проектів, при тому, не обмежуючись інвестиційними перспективами в межах своїх національних економік. Завдяки глобалізації учасники отримали безперешкодний доступ до необхідних ресурсів по всьому світу.

Отже, можна сказати, що світовий фондовий ринок слугує певним майданчиком, де формується пропозиція та попит, а також, посередником який з'єднує двох сторін та допомагає задовольнити їхні матеріальні потреби. Фондовий ринок, як і будь-яка інша частина фінансової системи, має свою структуру. Структура формується завдяки різним суб'єктам і об'єктам ринкових відносин.

Суб'єктами ринку називають учасників ринкових відносин, які здійснюють купівлю або продаж цінних паперів. Це можуть бути: держава, домогосподарства, фірми, підприємства або роздрібні інвестори.

Об'єктами ринку називають всі економічні блага, які обмінюються між суб'єктами. Ринок представляє собою систему взаємовідносин в якій здійснюється обмін ресурсами. Розвиток світового фондового ринку а також ринкових відносин між суб'єктами має наступні характеристики[8]

1)Прозорість і доступність: ринок відкритий для всіх охочих взяти участь в купівлі або продажу цінних паперів;

2)Мобільність ресурсів: ринок слугує рушійною силою для циркуляції фінансових ресурсів. Це пов'язано з бажанням інвесторів максимізувати свій прибуток, що стимулює розширення виробництва, впровадження нових технологій та інших інновацій;

3)Необхідність достовірної інформації: усі учасники на світовому фондовому ринку повинні мати право на достовірну, чесну та своєчасну інформацію про попит, пропозицію, рівень прибутку компанії та інші важливі показники. Це створює передумови для утворення справедливого та конкурентного ринку;

4)Запобігання монополії: забезпечення справедливої конкуренції та різноманітності компаній та підприємств на ринку є важливим для розвитку ефективних ринків. Уникнення монополії стає ключовим чинником, оскільки ринок потребує конкуренції, що гарантує вільний вибір інвесторам;

5)Контроль та урегульованість: вдосконалення регуляторної системи світового фондового ринку, запобігання злочинності, шахрайству та інсайдерської інформації;

6)Дієвість та ефективність: створення для світового фондового ринку умов для приваблення максимальної кількості грошових потоків, як внутрішніх, так і зовнішніх, через зниження вимог для входу на ринок, таких як складні процедури, високі мінімальні суми вкладень, а також, введення на фондовий ринок великий спектр різноманітних фінансових інструментів для задоволення фінансових потреб вкладників.

Вищезазначені характеристики світового фондового ринку допомагають йому залишатися стабільним та показувати максимальну результативність і

прогрес. Забезпечення прозорості і доступності ринку для всіх учасників, мобільність ресурсів, необхідність достовірної інформації, запобігання монополії, а також дієвість та ефективність підвищують його привабливість та конкурентоспроможність. Важливість ефективної регуляторної системи, запобігання злочинності та забезпечення вільного доступу на ринок забезпечать баланс між конкуренцією та стабільністю, стимулюючи зростання світового фондового ринку як невід'ємної частини економічного прогресу.

У висновку можемо сказати, що сутність світового фондового ринку полягає в створенні середовища, де між учасниками виникають певні економічні відносини з приводу купівлі-продажу цінних паперів за взаємоузгодженою ціною на основі попиту та пропозиції. Ринок цінних паперів виступає як механізм, який дозволяє суспільству розподіляти свої ресурси, трансформувати свої заощадження в інвестиції, спрямовуючи їх на розвиток перспективних галузей та регіонів.

1.2 Фінансові інструменти світового фондового ринку

«Фінансовий інструмент - це будь-який контракт, який призводить до виникнення фінансового активу однієї організації і фінансове зобов'язання іншої організації»[9]

Головними фінансовими інструментами на світовому фондовому ринку виступають цінні папери. Цінні папери – це фінансові інструменти, які представляють право власності або претензію на певну форму вартості в компанії, уряді чи інших організаціях, а також, свідчить про зобов'язання, які має виконати суб'єкт, що його випустив.[10]

Виділяють три головні типи цінних паперів, які відрізняються за своєю суттю. Кожен з цих трьох видів цінних паперів виконує свої функції та відіграє свою власну роль в наданні можливостей використання капіталу на фондовому ринку.[11]

1) Пайові цінні папери або інструменти власності – це такі цінні папери, які підтверджують право їх володаря на частку в статутному капіталі та/або активах емітента. Сюди належать такі інструменти як:

а) Акції. «Акція – це інвестиційний інструмент, що не має чітко визначеного терміну дії. Вона свідчить про внесення власником певної частки коштів до статутного капіталу акціонерного товариства (компанії).

До головних прав власників акцій належать:[12]

1. Право на участь в акціонерному товаристві, що надає можливість відвідувати загальні збори акціонерів, де приймаються усі основні рішення щодо подальшої долі компанії.
2. Право на активи за ліквідації корпорації.
3. Право на інформацію, яка стосується фінансових показників компанії.

4. Право на участь в прибутках, а саме на отримання відсотку прибутку компанії у вигляді дивідендів.

Акції є найпоширенішим видом пайових цінних паперів, оскільки даний інструмент є одним з найбільш доступних та ліквідних інструментів на світовому фондовому ринку.

б) інвестиційні сертифікати;

Інвестиційний сертифікат - це документ, що засвідчує право його власника на частку в доходах від певних активів. Активи можуть бути акціями, облігаціями, індексами або їхня сукупність одночасно. Право на випуск інвестиційного сертифікату має інвестиційний фонд, інвестиційна компанія або компанія з управління активами пайового інвестиційного фонду. [13]

Організація складається з:

1. Інвестиційного фонду, який акумулює капітал;
2. Керуючого інвестиційним фондом або рада директорів, які приймають рішення щодо розміщення коштів фонду в інтересах інвесторів;
3. Депозитарій — який виконує функції зберігання, обслуговування та ведення обліку активів інвестиційного фонду.

Купивши сертифікат, ви стаєте учасником пайового інвестиційного фонду та отримуєте частку від прибутку фонду, яка здійснює фінансові операції на ринку замість своїх вкладників. Основна перевага сертифікату над акцією — зменшення ризиків та диверсифікація, оскільки сертифікат несе в собі не лише один актив, а цілий спектр цінних паперів об'єднаних в один фінансовий інструмент, що робить його стійкішим та більш захищеним в порівнянні з звичайними акціями.

2) Боргові цінні папери – це документи, які підтверджують позику та зобов'язують емітента або особу, яка видала неемісійний цінний папір, повернути позичені кошти з відсотками (якщо такі передбачені), передати товари, які були предметом договору або надати послуги згідно із зобов'язанням[13].

До боргових цінних паперів належать:

а) облігації. Облігація – це цінний папір, який випускаються емітентом, країною або акціонерним товариством, та надають його власнику право на отримання фіксованого відсотку в обмін на позику емітенту, а також право на продаж цього цінного паперу після закінчення терміну його дії.

Власник облігації отримує фіксований відсоток на період всього терміну її дії. На відміну від акцій, облігації не дають права на управління компанією, вони є просто джерелом фінансування, надаючи емітенту кошти в борг.

Якщо розглядати облігацію із сторони позики, то її можна порівняти з кредитом, оскільки вони мають однакове призначення, а саме слугують інструментами боргового фінансування. Проте, перевага облігації над класичним кредитом в тому, що суб'єкт, який потребує займу звертається напряму до інвесторів, а не в банк, який виконує функцію посередника – накопичує кошти вкладників і тільки після того розподіляє їх у формі кредитів. Банк діє як з'єднуюча ланка між позичальником та кредитором, за що бере окремий відсоток. Тому метод залучення коштів через облігації дешевший, оскільки відбувається без участі посередника.

Ще однією перевагою залучення коштів методом емісії облігацій є запозичення на довший термін, який необхідний позичальнику. Саме через ці позитивні сторони компанії обирають облігації.

б) ощадні (депозитні) сертифікати – сертифікат від банку, який засвідчує суму вкладу, яку інвестор вклав в банк та фіксує право вкладника на повернення цієї суми та нарахованих відсотків після закінчення строку депозиту. У випадку коли вкладнику необхідне термінове погашення депозиту до моменту закінчення строку його дії, інвестору сплачується відсоток не в повному розмірі, який обговорюється до моменту вкладення коштів на депозит.

в) векселі – документ, який зобов'язує особу, яка видала вексель сплатити певну суму коштів іншій особі, яка отримала вексель. Власник векселя має законне право вимагати від векселедавця сплати боргу в конкретний день і в конкретному місці, які чітко вказані в документі.

Відповідно до кредитного договору, кредитор (банк або інша кредитна установа) надає позичальникові певну суму грошей в кредит на конкретних умовах, які прописані в договорі, а позичальник, у свою чергу, повинен виплатити цю суму з нарахованими відсотками. Банк пропонує підприємству відкрити спеціальний кредитний продукт, а саме поточний рахунок з овердрафтом. На цей рахунок надходить вся сума кредиту на яку банк від імені підприємства в себе здобуває вексель. Після цього, вексель переходить удо підприємства згідно з укладеним договором про прийом-передачу векселів.

Головна відмінність векселю від боргових розписок полягає в можливості вільного обігу – майно може передаватися від однієї особи до іншої за допомогою передатного підпису.

Ця властивість забезпечує вексям можливість: виступати як метод кредитування, а також виступати як швидкий та зручний спосіб оплати.

Виходячи з цих характеристик ми можемо назвати основні функції, які виконують векселі в економіці:

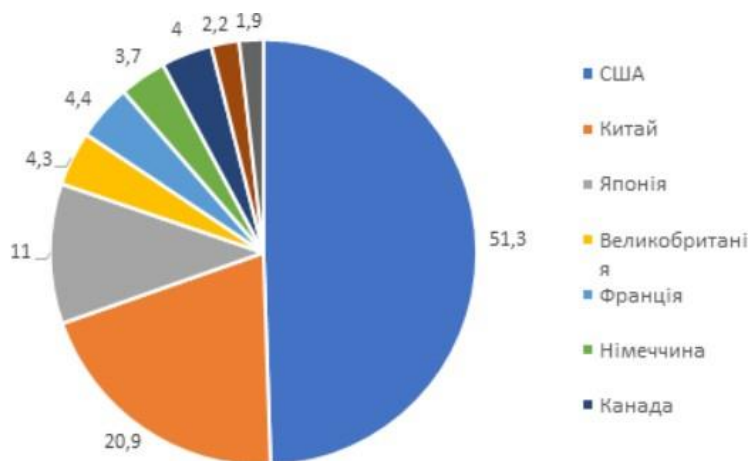
1)платіжна функція - векселі можуть використовуватися як зручний та безпечний спосіб платежу, адже він гарантує виконання зобов'язання.

2)кредитна функція - продавець, як гарант майбутньої виплати за свої товари або послуги, отримує від покупця вексель – боргове зобов'язання, яке зобов'язує покупця сплатити за поставлений товар у чітко визначений термін.[15]

Отже, вексельний обіг має ряд особливостей, які роблять його відмінним від обігу інших цінних паперів. А саме, на відміну від готівки, вони не знецінюються, оскільки не піддаються інфляції і їх номінальна вартість завжди залишається такою, яка прописана в самому документі. По - друге, обмежений строк придатності, оскільки мають чіткий термін погашення.

Розглянемо детальніше рівень використання боргових цінних паперів в країнах світу .

Рисунок 1.1 - Глобальний ринок облігацій станом на третій квартал 2022 року

Джерело: розроблено автором за даними [16]

Європейський центральний банк накопичив 5,3 трильйони доларів в облігаціях завдяки рокам політики кількісного пом'якшення. Як ми бачимо з інфографіки наведеної вище, 60% всього ринку боргових цінних паперів утворюють США та Китай. У 2022-2023 роках світовий ринок облігацій становив 133 трильйони доларів.

За останні 40 років ринок боргових цінних паперів, будучи одним із найбільших світових ринків капіталу, зріс у сім разів. Це зростання стимулювалося продажем державних і корпоративних боргових зобов'язань як у великих економіках, так і на ринках, що розвиваються. Особливо вражаючим є зростання ринку облігацій Китаю, який протягом останніх трьох років щорічно збільшувався на 13%.

Ринок облігацій США є найбільшим у світі, його обсяг сягає понад 51 трильйона доларів. Державні облігації грають ключову роль на цьому ринку, загальна сума випущених цінних паперів перевищує 26 трильйонів доларів. У 2022 році федеральний уряд США виплатив 534 мільярди доларів відсотків за цим боргом.

Китай володіє другим за величиною ринком облігацій, який становить 16% від світового обсягу. Місцеві комерційні банки є основними власниками облігацій, що знаходяться в обігу, натомість іноземна власність залишається на досить низькому рівні. У 2022 році іноземний інтерес до китайських облігацій знизився через геополітичну напругу між США та Китаєм .

Японія володіє третім за величиною ринком державних облігацій, значну частку яких тримає Центральний банк Японії. Ця частка досягла рекордних 50% після зміни політики контролю кривої доходності, введеної в 2016 році.

Франція має найбільший ринок облігацій в Європі, загальний борг якого становить 4,4 трильйона доларів. Це на 150 мільярдів доларів більше, ніж у Великої Британії, яка посідає друге місце на європейському просторі.

З моменту різкого зростання процентних ставок з 2022 року, ціни на облігації знизились через їх обернену залежність. Це ставить питання про типи облігацій, що їх зберігають банки. У США комерційні банки володіють державними облігаціями та іншими державними цінними паперами на суму 4,2 трильйони доларів. Для великих банків США ці активи становлять в середньому майже 24% від загальних активів. У 2023 році вони становлять в середньому 15% активів для малих банків. Така популярність державних цінних паперів в США обумовлена їх високим рейтингом, надійністю та безпечністю, а також звільнення від державних податків на прибуток[17]

Проте, останнім часом, на тлі все більшого масштабування та розростання окремих компаній, набувають популярності корпоративні облігації – емісія корпоративних облігацій здійснюється компаніями задля залучення коштів на реалізацію своїх потреб та стратегічних цілей. Ці кошти можуть використовуватися для фінансування капітальних витрат (будівництво нового підприємства або ремонт старого обладнання) або розширення бізнесу (вихід на нові ринки або будівництво нового заводу); рефінансування боргу (тобто заміни поточного боргу новим боргом з відтермінуванням або новими більш вигідними умовами); купівля (купівля іншої компанії або активу)

5) похідні цінні папери(деривативи) – це інструменти, які дають право або зобов'язання на торгівлю базовим активом у майбутньому. Слово «похідні» не дарма стоїть в цьому терміні, оскільки вартість даних фінансових інструментів походить від вартості базового активу. Базовий актив – це актив, який лежить в основі деривативу. Базовими активами може бути будь-який актив, на який можна укласти угоду, наприклад: акції, облігації, валюта, товари, фондові індекси. Усі види деривативів мають спільну рису - вони характеризуються виконанням певних дій у визначений момент у майбутньому. Ця спільна риса дає їм ще одну назву - строкові контракти.[19]

Основною причиною розвитку строкових угод є потреба у створенні нових фінансових інструментів, які б давали змогу спекулянтам на фондовому ринку хеджувати свої ризики .

Основні фінансові інструменти, які належать до деривативів:[20]

а)форвардний контракт – двостороння угода, де одна сторона зобов'язується продати, а інша - купити певний базовий актив у майбутньому за фіксованою ціною. Дана угода є обов'язковою до виконання з обох сторін. За допомогою форвардного контракту учасники ринку можуть хеджувати ризики, пов'язані з коливанням ціни базового активу в майбутньому на дату поставки.

Уклавши форвардний контракт ,продавець та покупець тим самим зафіксували ціну базового активу в майбутньому, відповідно це дозволяє обом сторонам уникнути ризик зміни ціни. Отже, продавець не зможе отримати вигоду від зростання ціни протягом форвардного періоду, а покупець не може отримати вигоду від зниження ціни протягом форвардного періоду. Як вже зазначалося, форвардні контракти не завжди передбачають фізичний обмін активами. Це означає, що мета укладання такої угоди може

полягати не в продажі-купівлі товару, а в використанні суми контракту для взаєморозрахунків. Якщо в першому випадку сторони можуть укласти угоду про фактичний обмін активами, то в другому випадку – буде виплачуватися тільки цінова різниця, яка виникла через зміну ціни базового активу протягом дії форвардного контракту.

б) ф'ючерсний контракт - угода між двома сторонами, де одна сторона зобов'язується купити, а інша – продати певний актив (базовий актив) у майбутньому за фіксованою ціною, яка визначається на момент укладення контракту. Сторона, яка зобов'язана купити базовий актив у майбутньому, має довгу позицію на цьому контракті. Сторона, яка зобов'язана здійснити поставку, займає коротку позицію, тобто продає ф'ючерси. Використовуючи цей контракт учасники фіксують ціну на актив на момент його укладання, тим самим, хеджують себе від коливань цін на ринку. Як форвардний контракт, так і ф'ючерсний використовуються для хеджування ризиків, пов'язаних зі зміною ціни на базовий актив у майбутньому. Головна відмінність ф'ючерсного контракту від форвардного полягає в тому, що ф'ючерс – котирується на біржі, форвардні контракти укладаються поза біржою. Відповідно, умови ф'ючерсного контракту жорстко регулюються відповідними вповноваженими органами та біржою, яка виступає гарантом виконання угоди. Невиконання договору за форвардним контрактом регулюється самими учасниками угоди, а домовленість досягається шляхом компромісу сторін.

в) опціон - це договір, що надає право (не обов'язок) власнику опціону купити або продати актив за фіксованою ціною протягом певного періоду або на певну дату. В основі опціонної угоди може лежати будь який фінансовий актив: цінні папери, індекси, кредити, валюта,

ф'ючерсні контракти, акції. Основною характеристикою опціону є те, що він не є обов'язковим до виконання. Проте, тільки покупець опціону має право вибрати, чи здійснити угоду, чи відмовитися від неї.[21]

Таке широке різноманіття видів цінних паперів на ринку дозволяє її учасникам ефективно реалізувати свою діяльність виходячи зі свої інтересів. Компаніям та державам – залучати необхідну кількість коштів задля здійснення своїх цілей, а інвесторам - диверсифікувати свої портфелі, знижуючи ризики та отримуючи стабільний дохід.[22]

1.3 Організація світового фондового ринку

Світовий фондовий ринок відіграє невід'ємну роль у ринковій економіці, зміцнюючи та вдосконалюючи фінансову систему, сприяє створенню грошових резервів, мобілізації національного та іноземного капіталу, допомагає ефективно перерозподіляти грошові потоки та балансувати капітал, спрямовуючи його з сегментів або регіонів, де відчувається його профіцит у сегменти та регіони, які потребують цього капіталу. За останні роки фондовий ринок дуже стрімко розвивається, що підкреслює значущість його функцій для всієї фінансової системи. Світовий ринок цінних паперів, як одна з складових фінансової системи, поділяється на:[23]

1)первинний ринок – на первинному ринку емітент, компанія, уряд чи інша організація, проводить лістинг - включає свої цінні папери до торгів на фондовому ринку, та продає їх інвесторам, щоб отримати необхідні кошти.

Первинний ринок слугує головним каталізатором зростання капіталу, адже на ньому емітенти залучають кошти, випускаючи нові цінні папери та надає можливість для різноманітного розподілу джерел інвестування, направляючи капітал у перспективні галузі та емітентів.

2)вторинний ринок - це система, де відбувається купівля-продаж цінних паперів, які вже були випущені на первинному ринку. Головними завданнями вторинного ринку є ціноутворення – саме на цьому ринку визначається справедлива ціна для певного активу шляхом попиту та пропозиції; збільшення ліквідності – створюються максимально сприятливі умови для взаємодії емітентів та інвесторів.

Вторинний ринок, в свою чергу поділяється на:

а) біржовий ринок цінних паперів – торгівля цінними паперами організовується та проводиться фондових біржах. Цей ринок є надзвичайно

організований та врегульований, з чітко визначеними правилами та процедурами. Фондова біржа допомагає швидко та легко укласти угоди купівлі-продажу цінних паперів. Вона є основною частиною вторинного ринку цінних паперів.

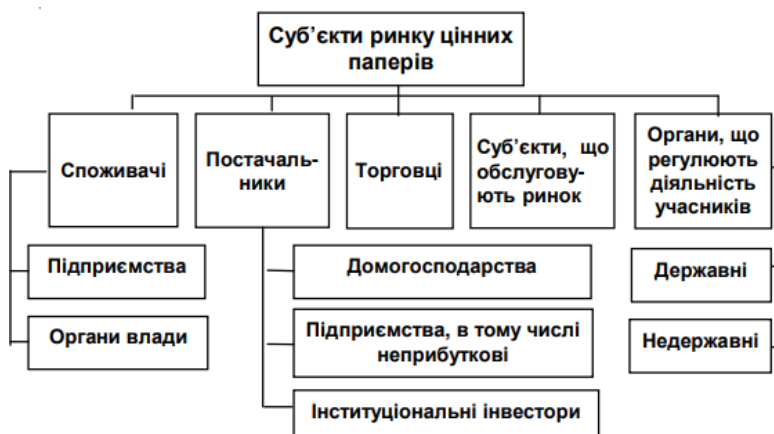
б)позабіржовий ринок цінних паперів - ринок, на якому укладаються угоди з цінними паперами поза фондовою біржою. На позабіржовому ринку торгуються як цінні папери, які не допущені до торгів на фондовій біржі, так і ті, які вже торгуються на фондовому ринку .

Торгівля на цьому ринку надає продавцям та покупцям можливість укласти угоди в будь-який час та в будь-якому місці. Цей формат торгівлі не регламентований жорсткими правилами та процедурами.[24]

Як ми бачимо світовий фондовий ринок має складну структуру, де взаємодіє велика кількість учасників.

Учасники фондового ринку – це фізичні або юридичні особи, які здійснюють операції купівлі-продажу цінних паперів або допомагають обслуговувати їх обіг та розрахунки. В своїй книзі «Ринок цінних паперів» О. Г. Мендрул, І. А. Шевчук надають наступну класифікацію суб'єктів фондового ринку:

Рисунок 1.2 – Суб'єкти ринку цінних паперів

Джерело: О. Г. Мендрул, І. А. Шевчук РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ [12]

Як пишуть автори, в даній класифікації торговці, в ролі брокерів, дилерів і т.д. виступають як об'єднуюча ланка на фондовій біржі, де зустрічаються інтереси та матеріальні потреби покупців(в даній класифікації - споживачі, їх ще називають емітентами) та продавців(постачальники, інвестори). Відповідно, в ході їхньої діяльності вони вступають в певні економічні відносини з приводу фінансових операцій. Оскільки відносини, які виникають між ними можуть мати складний характер, виникла четверта група суб'єктів, яка встановлює правові рамки для кожного з учасників фондового ринку(регулюють діяльність учасників) та п'ята група суб'єктів, які забезпечують ефективне, справедливе та швидке проведення фінансових операцій на ринку(обслуговують ринок)

До споживачів відносять державу (органи державної влади або органи місцевого самоврядування) або юридичних осіб (підприємства, установи, організації).

До постачальників належать фізичні(домогосподарства) та юридичні особи(інвестиційні фонди, пенсійні або страхові фонди), які вкладають власні або запозичені кошти в цінні папери з метою отримання прибутку.

Торговці виступають в ролі брокерів, дилерів або андерайтерів.

Суб'єктами, що обслуговують ринок є організації, що забезпечують укладання угод (фондова біржа, організатори позабіржової торгівлі) організації, які забезпечують виконання угод реєстратори, депозитарії, розрахункові або клірингові палати та інші.

Органи, що регулюють діяльність учасників ринку можна поділити на:

1)державні (органи управління держави, міністерства, центральний банк)
Держава відіграє важливу роль у регулюванні фондового ринку, приймаючи закони та інші нормативні акти, які визначають правила роботи ринку.

Держава дозволяє уряду країни безпосередньо впливати на роботу ринку, встановлюючи правила, для усіх учасників фондового ринку, і надаючи державним органам повноваження, для контролю діяльності усіх суб'єктів.

2) недержавні (саморегулюванні організації – добровільні некомерційні об'єднання, які створенні за ініціативою самих учасників ринку та функціонують в межах чинного законодавства встановлюючи норми, правила та етику поведінки на ринку). В саморегулювальній організації фондового ринку низький рівень державного втручання.

Однією з найвпливовіших організацій, яка регулює світовий фондовий ринок є Міжнародна організація комісій з цінних паперів (англ. IOSCO) - асоціація, що об'єднує органи з регулювання ринків цінних паперів у всьому світі. Її членами зазвичай є органи, які виконують роль регулювання фондових ринків у рамках своїх повноважень, або ж головні фінансові регулятори країн. Головними завданнями цієї асоціації є: аналіз проблемних питань у правовому регулюванні національних фондових та ф'ючерсних ринків, бере участь в створенні стандартів регулювання ринку цінних паперів, виявлення та вивчення актуальних проблем, з якими стикаються учасники ринків.

Члени IOSCO, а це понад 130 регуляторів з різних юрисдикцій, контролюють понад 95% світових ринків цінних паперів.

Важливо зазначити, що 75% постійних членів IOSCO представляють ринки, що розвиваються, що свідчить про значну роль у сприянні організації, розвитку та регулювання на цих ринках.[25]

Міжнародна організація комісій з цінних паперів бере участь у створенні надійної глобальної нормативно-правової бази для регулювання світового ринку цінних паперів

До основних завдань цієї організації відносять:

1)Сприяння узгодженій роботі та обміну інформацією між регуляторами з різних країн з метою покращення ефективності державного регулювання національних фондових ринків.

2)Створення спільних правил та Визначення чітких принципів та етичних норм для всіх учасників ринків цінних паперів.

3)Сприяння розвитку та інтеграції світових ринків цінних паперів на основі спільних принципів та правил.

Інша організація, яка бере участь в організації світового фондового ринку є Ініціатива «Стійкі фондові біржі» (The Sustainable Stock Exchanges initiative; SSE) - проект Організації Об'єднаних Націй (ООН), спільно організований Конференцією ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД)

Ініціатива «Стійкі фондові біржі» прагне до створення глобальної платформи, де біржі, інвестори, компанії (емітенти), регуляторні органи, політики та міжнародні організації зможуть об'єднати зусилля для покращення показників екологічного, соціального та управління та спрямування інвестицій на проекти, що сприяють досягненню цілей сталого розвитку ООН.

Основні задачі, які переслідує SSE є: захист прав інвесторів, забезпечення справедливості, ефективності та прозорості ринків, зниження системних ризиків.

Ще одна добровільна організація, яка виконує регулюючу діяльність є Асоціація учасників міжнародних фондових ринків (ISMA) - це некомерційне об'єднання, що об'єднує 700 учасників з 50 країн світу, які розробляють та впроваджують правила та норми для роботи на світовому фондовому ринку. Організація займається моніторингом транзакцій та заохоченню прозорості та чесної торгівлі на міжнародному ринку цінних паперів. Асоціація досягає

своїї цілі за допомогою різних кроків. Перш за все, вони зміцнюють довіру, шляхом заохоченням діалогу між учасниками світового фондового ринку. Це ключовим у місії ISMA щодо сприяння ефективності на ринках. Організація об'єднує групу людей, яка організовує конференції, семінари та зустрічі будуючи відносини між різними державними органами та міжнародними організаціями .

Іншою організацією такого класу, яке функціонує на некомерційній основі є Консультативна група тридцяти (G30) - це міжнародна організація, яка об'єднує 30 високопосадовців з центральних банків, міністерств фінансів та приватних фінансових інституцій з 20 країн. G30 стверджує, що її місія полягає в «поглибленні розуміння глобальних економічних і фінансових проблем та вивченні міжнародних рішень, прийнятих у державному та приватному секторах». Основною ціллю цієї організації є вивчення рішень, які прийняті регуляторами банківської сфери, цінних паперів і страхуванням, що стосуються сфери економіки і фінансів та розробка заходів для покращення роботи світового фінансового ринку.

Варто відмітити ще одну організацію, яка була заснована в 1961 році - Всесвітня федерація бірж (WFE) - торговельна асоціація публічно регульованих фондових, ф'ючерсних і опціонних бірж. Він представляє понад 250 постачальників ринкової інфраструктури. Його ринкові оператори відповідають за функціонування ключових компонентів фінансового світу.

На біржах, що входять до складу WFE, торгуються майже 53 000 компаній. За 2019 рік загальний обсяг торгів на цих біржах склав 90 трильйонів доларів США. Всесвітня федерація бірж прагне стати найавторитетнішою на світовому рівні представницькою групою для компаній, що сприяють торгівлі фінансовими активами.

В умовах жорсткого регулювання сфери фінансових послуг, де норми істотно відрізняються в різних країнах, основним завданням групи є відстоювання принципів розумного регулювання. Всесвітня федерація бірж (WFE) пропонує учасникам фінансового ринку широкий спектр послуг: публікація статистичних даних, які містять інформацію про загальну ринкову капіталізацію компаній, котируваних на різних фондових біржах, загальна вартість облігацій, випущених у всьому світі, загальна вартість похідних фінансових інструментів, що торгуються на конкретних ринках, а також, понад 350 ринкових показників. Ця інформація допомагає учасникам ринку приймати обґрунтовані інвестиційні рішення. Ще одна ініціатива від Всесвітньої федерації бірж - організація форумів, дебатів та конференцій, де учасники галузі можуть обговорювати різні питання стосовно торгівлі цінними паперами.

Отже, усі вищеперелічені організації відіграють чималу роль в організації та регуляції світового фондового ринку. Оскільки в умовах глобалізації та інтернаціоналізації держава неспроможна наглядати та контролювати фондові ринки, тому існує потреба у чіткій системі регулювання таких ринків, а також наявності цілей, принципів та методів регулювання на світовому рівні

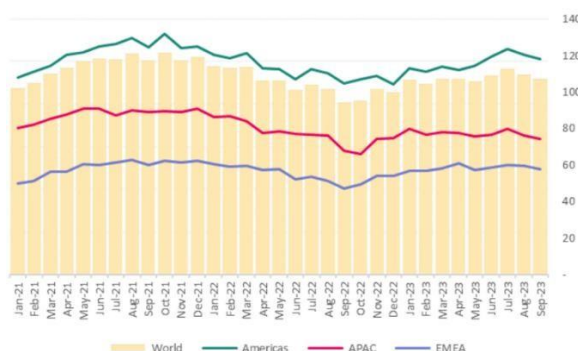
.

Розділ 2. Сучасні тенденції розвитку світового фондового ринку

2.1 Аналіз динаміки розвитку світового фондового ринку

З кожним роком вплив світового фондового ринку на глобальну економіку стрімко зростає. Завдяки виникненню нових фінансових інструментів, методів та технологій управління капіталом, приватні інвестори, публічні фонди і держави отримують безліч нових можливостей для отримання прибутку. Тим самим, розвиток торгівлі на біржі відкриває нові горизонти для залучення фінансових ресурсів або утворення нових фінансових інструментів для інвестування заощаджень. Це робить фондовий ринок більш доступним та привабливим для багатьох учасників. З самого початку варто розглянути динаміку світового фондового ринку власності, який займає лівову частину всього світового фондового ринку, для того, аби визначити тенденції його розвитку та проаналізувати окремі регіони на частку домінування на фондовому ринку

Рисунок 2.1 - Ринкова капіталізація світового фондового ринку в період з січня 2021 року по вересень 2023 року (трлн \$)

Джерело: <https://focus.world-exchanges.org/articles/market-capitalisation-q3-2023>

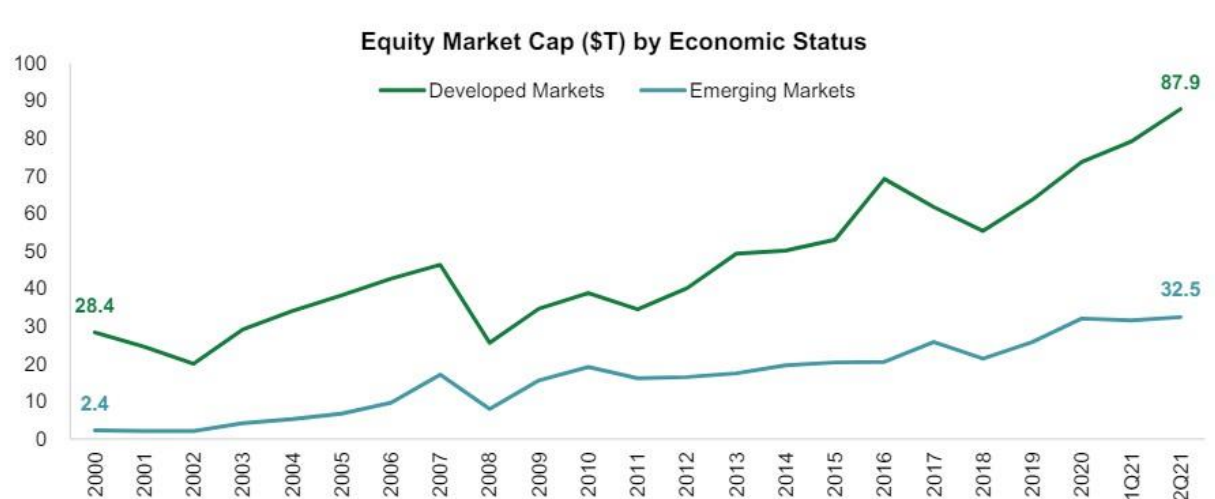
Як ми бачимо, світовий фондовий ринок закінчив третій квартал 2023 року з ринковою капіталізацією в 107 трильйонів доларів США. Цей показник показав невелике падіння на 1,8% порівняно з попереднім кварталом. Однак важливо зазначити, що це значне покращення на 13,7% порівняно з 3 кварталом 2022 року.

Цікаво, що ця оцінка в 107 трильйонів доларів цілком схожі з показниками ринку на початку 2023 року, коливаючись приблизно на тому ж рівні в січні, березні та квітні. Варто зазначити, що в третьому кварталі 2022 року ринкова капіталізація була найнижчою за період з січня 2021 року по вересень 2023 року – лише 94,1 трильйона доларів США.

Якщо дивитися ситуацію по регіонам, то Америка домінувала в ринковій капіталізації з часткою ринку в 47%. Азіатсько-Тихоокеанський регіон (APAC) слідував із 30%, тоді як Європа, Близький Схід і Африка (EMEA) мали решту 23%.

Підбиваючи підсумки, можна сказати, що наприкінці 2023 року внутрішній фондовий ринок залишався відносно незмінним, але він все ще покращився порівняно з тим самим періодом 2022 року. Америка займає найбільшу частку ринкової капіталізації, за нею йдуть Азіатсько-Тихоокеанський регіон і Європа, Близький Схід і Африка. Незважаючи на доволі високу кількість перешкод, таких як, нестабільна геополітична ситуація, порушення ланцюжків поставок, підвищення інфляції та реакція на неї у вигляді підвищення відсоткових ставок, фондовий ринок протягом останніх років демонструє стійке зростання та адаптивність до нестабільних умов. При чому динаміка збільшення капіталізації розвинених ринків значно випереджує динаміку збільшення капіталізації країн, що розвиваються.

Рисунок 2. 2- Капіталізація фондового ринку країн за економічним статусом

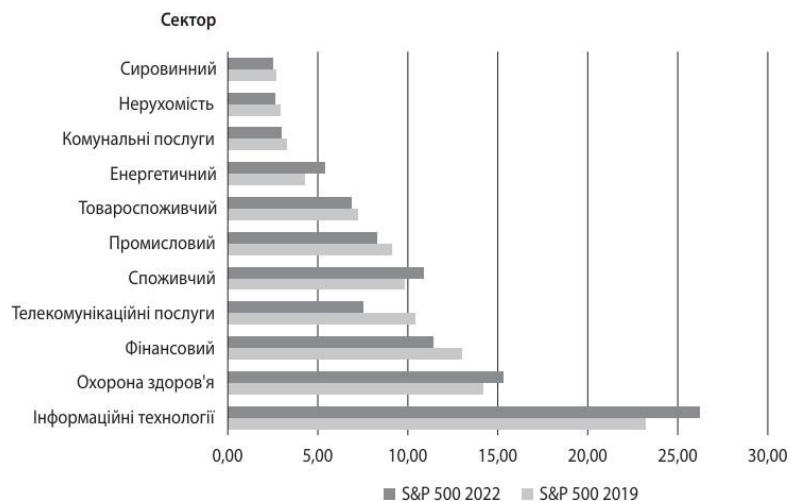
Джерело: <https://www.sifma.org/wp-content/uploads/2021/11/SIFMA-Insights-Global-Equity-Markets-Primer-FINAL-FOR-WEB.pdf>

Можемо спостерігати значну різницю в динаміці зростання капіталізації між розвиненими ринками та країнами, що розвиваються. В період з 2000 року по 2021 рік розвинені ринки капіталізувались з 28,4 трлн. доларів США до 87,9 трлн. доларів США. Зростання склало близько 209,7%. Проте, якщо вимірювати частку ринку, то розвинені ринки опустились з частки 92,3% загальної капіталізації світового ринку до 73,0%. Країни, що розвиваються в період з 2000 року по 2021 рік підняли свою капіталізацію з 2,4 трлн. доларів США до 32,5 трлн. доларів США. Зростання склало близько +1269,1%. Частка ринку країн, що розвиваються збільшилась з 7,7% загальної капіталізації світового ринку до 27,0%. Проте, за останні роки, дана тенденція почала втрачати свою силу, особливо розкореляцію фондових ринків помітно за останні 3 роки. Капіталізація розвинених ринків почала зростати значно швидше, ніж капіталізація країн, що розвиваються. Це пов'язано з нестабільною економічною ситуацією у зв'язку з геополітичними конфліктами та глобальною пандемією на початку 2020 року. Розвинені ринки володіють більшою ліквідністю, що робить їх більш стійкими до коливань цін

та полегшує інвесторам купівлю та продаж акцій без значного впливу на ціни та дозволяє диверсифікувати свої портфелі в кризові часи. По-друге, розвинені ринки володіють вищим рівнем довіри з боку інвесторів, тому в неспокійний час учасники ринку воліють утримувати свій капітал в найбільш захищених та стійких місцях.

Пандемія, також, сильно вплинула на розвиток окремих секторів через ребалансування структури всього світового фондового ринку. Розглянемо динаміку фондового ринку за секторами, які включені в фондовий індекс S&P 500, який використовується для оцінки загального стану Американської економіки та світової кон'юктури ринку загалом.

Рисунок 2.3 - Динаміка структури фондового індексу S&P 500 за секторами у 2019 р. та у 2022 р.(у %)

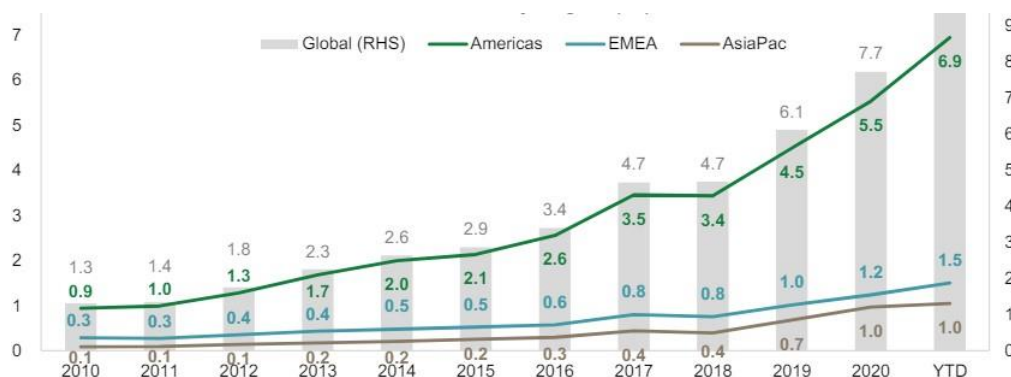
Джерело: [file:///C:/Users/User/Downloads/The Current State of the World Stock Market and th.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/The%20Current%20State%20of%20the%20World%20Stock%20Market%20and%20th.pdf)

Як ми бачимо, найбільші падіння відбулися у сфері телекомунікацій та фінансів: падіння склало падіння 27,9% та 12,3% відповідно. Таке різке

зменшення частки фінансів ймовірно викликано нестабільністю в фінансовому секторі у зв'язку з глобальною пандемією, яка спричинила економічну нестабільність та волатильність на ринках капіталу. Сфера інформаційних технологій (ІТ) продемонструвала стрімке зростання на 29,3%, споживчий сектор також показав доволі значний ріст на 12,7%. На противагу цьому, світовий енергетичний сектор зазнав падіння на 13,0%, а сектор комунальних послуг – на 14,90%. Фінансовий сектор, як на світовому ринку, так і в США, зменшив свою частку на 12,93%, а ринок нерухомості продемонстрував зниження на 13,58%.

В умовах, коли певні сектори економіки стають більш домінантними, набирають популярності ETF-фонди. Ці інструменти інвестування дають можливість вкласти кошти в портфель акцій, облігацій або інших активів, представлених у певному секторі. Розглянемо динаміку капіталізації інструментів ETF.

Рисунок 2.4 - Динаміка активів ETF за регіоном

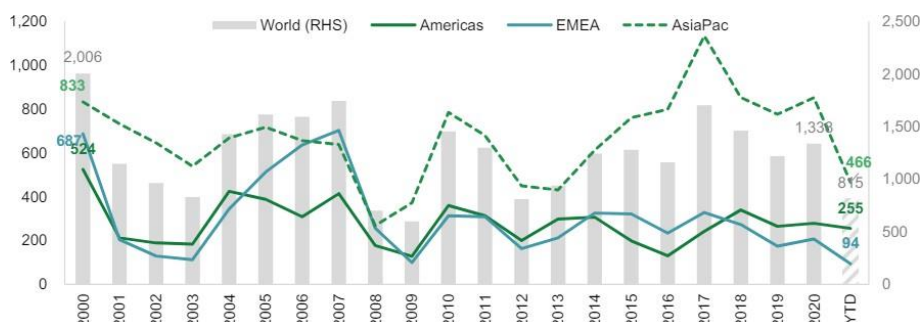

Джерело: <https://www.sifma.org/wp-content/uploads/2021/11/SIFMA-Insights-Global-Equity-Markets-Primer-FINAL-FOR-WEB.pdf>

Капіталізація ринку ETF станом на 2021 складає майже 9,5 трильйонів доларів США. Більша частина яких знаходиться під управлінням Американського регіону. Частка ринку Американського регіону в активах ETF а складає 73,1%. Європа, Близький Схід і Африка займає близько 15.8% частки ринку. В той час, Азіатсько-Тихоокеанський регіон все ще займає не велику долю ринку, яка складає близько 11.0% від світового ринку ETF. Незважаючи на те, що Американський регіон значно домінує на ринку ETF, якщо дивитися в розрізі десятиліття, Азіатсько-Тихоокеанський регіон значно підвищив кількість своїх ETF активів під управлінням - за останні 10 років кількість активів зросла на 1117%. Як ми бачимо на графіку, особливу увагу ETF привернули з початку 2018. З цього часу ринок виріс більше ніж в два рази, підвищивши свою капіталізацію з 4,7 до 9,5 трильйонів доларів США.

Ще одним важливим індикатором оцінки стану світового фондового ринку є кількість лістингових випадків на ринку, оскільки це може демонструвати загальну економічну ситуацію на фондовому ринку та свідчити про настрої інвесторів.

Рисунок 2.5 - Динаміка кількості та капіталізації ринку IPO між регіонами

Джерело: <https://www.sifma.org/wp-content/uploads/2021/11/SIFMA-Insights-Global-Equity-Markets-Primer-FINAL-FOR-WEB.pdf>

Загальна вартість угод IPO на початку 2021 року склала 236,1 мільярда доларів США, що було розподілено між регіонами в наступних пропорціях: в Американському регіоні відбулося близько 41,2% відсотків усіх IPO на світовому фондовому ринку, в Азійсько-Тихоокеанському регіоні - 47,7% і Європа, Близький Схід та Африка -11,1%. Найбільшим регіоном за сумою усіх IPO на 2021 рік був Азійсько-Тихоокеанський регіон. На цьому ринку провели лістинг компаній на суму 112,5 мільярда доларів США

Друге місце посідає Американський регіон з часткою в 35,8% світової вартості угод IPO. Найбільший спад спостерігався у регіоні Європи,Близького Сходу та Африки -69,1% (з 2000 по 2021 рік). Проте кількість лістингових випадків почала різко скорочуватись вже з початку 2019 року, цесвідчить про те, що компанії не надто впевнені у своїх перспективах в даних економічних умовах, а інвестори не налаштовані оптимітично.

Найбільшу частину в капіталізації світового фондового ринку займають фондові біржі - організовані та врегульовані майданчики , на яких торгуються всі можливі фінансові інструменти. Тому при вивченні динаміки світового фондового ринку, важливим є аналіз капіталізації провідних його учасників – найбільших світових бірж. Розмір капіталізації фондового ринку надає точну інформацію про розмір та зростання біржі, демонструючи їх привабливість для інвесторів . Зараз у світі існує досить велика кількість фондових бірж (близько 80) загальною вартістю 110,2 трильйона доларів, з яких, найбільші за підсумками лютого 2024 року є:

Таблиця 2.1 - Найбільші фондові біржі світу за капіталізацією (трлн дол.)

Фондова біржа	Країна	Регіон	Компанії, які котируються на біржі	Капіталізація (трлн \$)
Нью-Йоркська фондова біржа	США	Америка	2,256	26,006,107.19
NASDAQ	США	Америка	3,411	23,584,59.70
Euronext	ЄС	ЄС	1,921	6,589,902.68
Токійська фондова біржа	Японія	Азійський	2,383	6,340,070.20
Шанхайська фондова біржа	Китай	Азійський	2,270	6,043,364.22
Національна фондова біржа Індії	Індія	Азійський	2,417	4,529,520.25
Шеньчженьська фондова біржа	Китай	Азійський	2,849	3,642,321.35
Гонконгська фондова біржа	Китай	Азійський	2,609	3,599,702.88
Лондонська фондова біржа	Великобританія	ЄС	1,918	3,412,301.10

Джерело: розроблено автором на основі: <https://focus.world-exchanges.org/issue/april-2024/market-statistics>

Як ми бачимо, впливові держави контролюють найбільшу частку світового фондового ринку. Не дивно, адже такі найбільші фінансові центри як США або Китай приваблюють інвесторів із всього світу. Відповідно, світова структура інвестицій фактично формується структурою фондового ринку цих країн, де США беззаперечно посідають перше місце. Дві провідні біржі світу, Нью-Йоркська фондова біржа (NYSE) і Nasdaq, контролюють 42,4% світової ринкової капіталізації. Незважаючи на швидке зростання економік, що

розвиваються, та розвинених економік, США продовжують лідирувати на ринках капіталу з великим відривом. З ринковою капіталізацією в 6,6 трильйона доларів Euronext є третьою за величиною біржею в світі. Четверте місце займає Токійська фондова біржа з ринковою капіталізацією в 6,4 трильйона доларів.

Подібно до Китаю, економіка Індії продовжує розвиватися, її основний фондовий ринок також розвивається. Будучи дванадцятим за величиною у світі фондовим ринком, його ринкова капіталізація становить 4,5 трильйона доларів, а з 2016 року ринкова вартість зросла більш ніж на 133%.

Також, досить важливим показником розвитку фондової біржі є кількість компаній, які провели лістинг на біржі. Як ми бачимо зберігає NASDAQ претендує на звання найбільш інтернаціональної фондової площадки світу (3,411 компаній), її найближчим конкурентом є Шеньчженьська та Гонконгська фондова біржа.

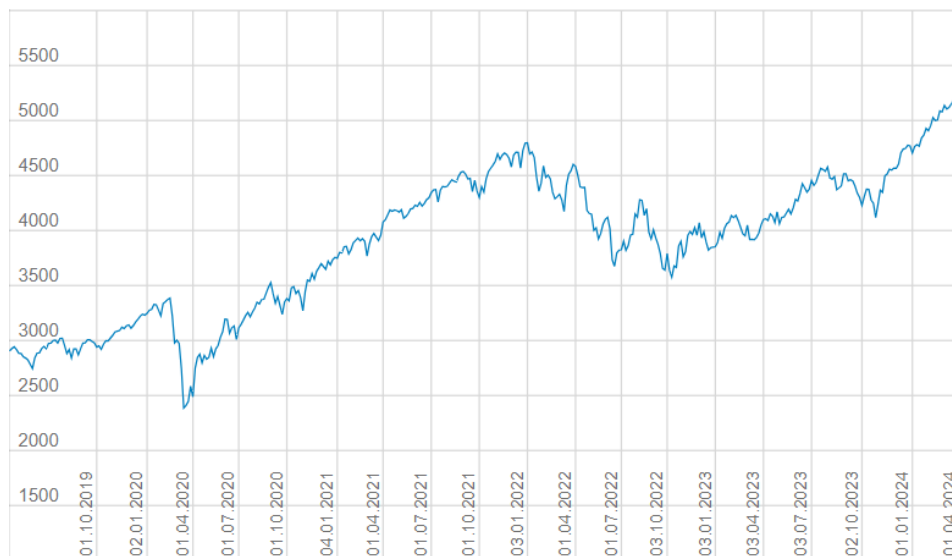
Одним з найбільш інформативних показників фондового ринку, який демонструє його стан, є фондовий індекс. Ці індекси, слугують основними метриками, які відображають основні тенденції та настрої на ринку. Завдяки ним, учасники фондового ринку можуть отримати чітке уявлення про загальну картину на світовому фондовому ринку. Фондові індекси можуть показувати стан справ у цілій країні, конкретній галузі або регіоні.

Існує певна залежність між різними ринками, але ступінь цієї залежності може варіюватися. Американський ринок, маючи капіталізацію, яка займає майже половину всього світового фондового ринку, значно перевершує ринки інших країн і відіграє ключову роль у формуванні світової кон'юнктури.

Динаміка цін на американському ринку цінних паперів має значний вплив на котирування на інших ринках.

Давайте розглянемо основний фондовий індекс США - S&P 500 (Ес енд Пі 500), в кошик якого входить 500 акціонерних компаній США з найбільшою капіталізацією та який використовується для прогнозування напрямку розвитку економіки.

Рисунок 2.6 - Динаміка S&P 500 за останні 5 років

Джерело: <https://index.minfin.com.ua/ua/markets/stock/sp/>

Як ми можемо побачити на діаграмі в загальному на ринку панував позитивний тренд. Індекс декілька років поспіль демонстрував надзвичайну прибутковість : у 2019 (+29%), 2020 (+16%), 2021 (+27%) та у 2023 (+24%). Давайте зрівняємо індекс S&P 500 з іншими індексами провідних фінансових регіонів світу.

Рисунок 2.7 - Динаміка SSE Composite Index за останні 5 років

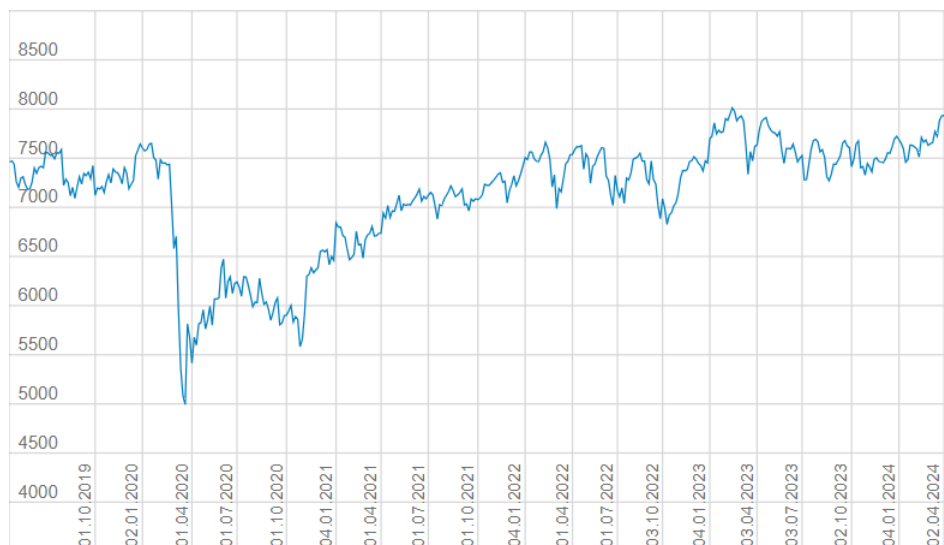

Джерело: <https://index.minfin.com.ua/ua/markets/stock/sse/>

SSE Composite Index, або Шанхайський індекс, демонструє динаміку розвитку ринку цінних паперів у Китаї. Він був створений в 1991 році і незабаром став найбільш популярним індексом китайського фондового ринку. SSE Composite є відмінним індикатором стану економіки Китаю та важливим статистичним індикатором стану фондового ринку Китаю.

Незважаючи на поступове відновлення після періоду пандемії, динаміка індексу SSE Composite Index була слабшою зрівнюючи її з індексом S&P 500. Особливо це сповільнення помітно в 2021 та 2023 роках : у 2019 (+22%), 2020 (+13%), 2021 (+4%) та у 2023 (-4%).

Рисунок 2.8 - Динаміка EURO STOXX 50 за останні 5 років

Джерело: <https://index.minfin.com.ua/ua/markets/stock/estx/>

Індекс EURO STOXX 50 - фондовий індекс 50 найбільших та найліквідніших європейських компаній, які мають високу репутацію та активно працюють у єврозоні. Ці компанії, відомі як "блакитні фішки" та відбираються за ринковою капіталізацією.

Індекс EURO STOXX 50 також поступається з динамікою росту S&P 500. У 2019 (+24%), 2020 (-6%), 2021 (+21%) та у 2023 (+18%).

Отже, якщо розглядати ситуацію глобально, то протягом останніх років, загалом, спостерігається регулярне зростання капіталізації усіх фондових індексів. Великою мірою, це пов'язано з наслідками монетарної політики усіх країн, які почали знижувати ставки кредитування після пандемії 2019

року. Це спричинило емісію долару в великих масштабах. 80% усіх наявних доларів США було надруковано за останні 22 місяці - до 20 трильйонів доларів США в період з 2020 року до 2022 року, які швидкими темпами перетікали в фондовий ринок.[37] Таким чином, відсоткові ставки залишалися на рекордно низькому рівні під час пандемії. Після 2022 року, тривалого періоду занепаду економіки від пандемії Covid-19, Федеральна резервна система почала переглядати своє рішення на тлі швидко зростаючої інфляції. Від політики кількісного пом'якшення (quantitative easing), спрямованої на збільшення грошової маси в економіці, ФРС перейшла до політики кількісного посилення (quantitative tightening). За останні 16 місяців центральний банк підвищив ставку резервних фондів більш ніж на п'ять процентних пунктів, що в свою чергу спричинило корекцію на світовому фондовому ринку в 2022 році. [38]

З розглянутих вище діаграм видно, що усі індексні показники почали відновлюватись після занепаду від пандемії, проте найбільш позитивна ситуація наразі спостерігається на ринку США, який залишається безперечним лідером як за капіталізацією фондових бірж, так і за динамікою розвитку фондових індексів. Фондовий ринок США - єдиний ринок з-поміж трьох найбільших, які були зазначені вище, хто зміг вивести свою капіталізацію на доісторичні максимуми. Незважаючи на величезний дефіцит торгового платіжного балансу, історичні показники інфляції та нестабільну геополітичну ситуацію на тлі виборів президента США 2024 та розв'язаних військових конфліктів, Американський регіон продовжує не тільки відігравати важливу роль у світовій фондовій системі, а й нарощувати свої фінансові потужності завдяки збільшенню капіталізації свого національного фондового ринку.

Сполучені Штати - найбільший споживач у світі, у них найсильніша армія, прозора політична система та найрозвиненіша фінансова система, яка доводила це роками. Фінансовий ринок США є найліквіднішим та найнадійнішим у всьому світі. Економіка США є найбільшою і довіра до неї досі велика. Тому, коли починається нестабільний час: пандемії, війни, фінансові потрясіння, весь капітал концентрується в одному в найнадійнішому місці, найбільшому фінансовому центрі - США. Але, для того, щоб отримати доступ до ринку США потрібен долар. Таким чином, багаторазово зростає попит на національну валюту Сполучених Штатів. А при збільшенні попиту на певну валюту її курс зростає відносно інших валют, відповідно вона стає дорожча.

Отже, коли починаються нестабільні часи, учасники фондового ринку починають шукати стабільності та надійності, аби максимально убезпечити свій капітал від непередбачуваних подій, несучи його подалі на найхиткіших галузей та ринків. З цієї причини казначейські облігації, які вважаються одним з найнадійніших активів, облігації великих компаній, акції компаній захисного сектора, які переживають важкі часи найкраще (соціальне страхування, комунальні служби, енергетика, нафтопереробні компанії) починають зростати в ціні. [39] Розглянемо одні з найбільших компаній в цих секторах економіки.

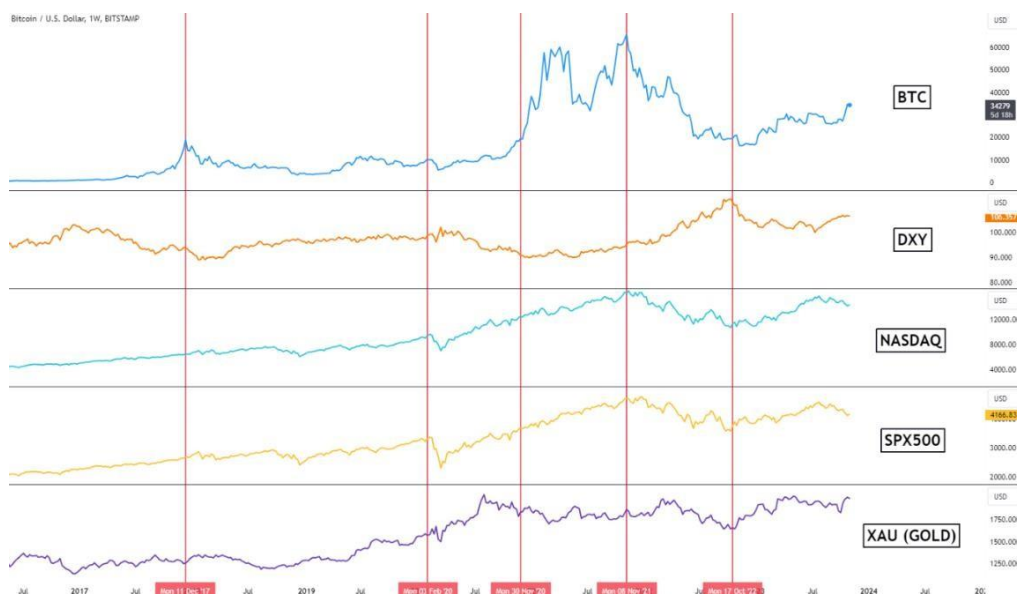
Рисунок 2.9 - Кореляція долару з захисними активами

Джерело: <https://www.tradingview.com/x/IPICJpj4/>

Як ми бачимо період підвищення відсоткової ставки (fed funds rate) співпадає з зростанням індексу долара США (DXY), що означає, що долар США набирає сили порівняно з іншими валютами, це в свою чергу провокує зростання таких компаній як: UNH - найбільша компанія США в галузі медичного страхування, CNP - американська енергетична компанія, ХОМ – одна з найбільших в світі нафтовидобувних компаній світу, яка з моменту підвищення відсоткової ставки і до квітня 2024 року виросла на 90%. Ці всі компанії розташовані в межах США, котируються та продаються на ринку США, як і переважна більшість найбільших та найліквідніших активів світу. Проте, ми можемо спостерігати й зворотню ситуацію, коли долар починає втрачати свою вагу по відношенню до інших валют.

Рисунок 2.10 - Кореляція долару з ризиковими активами

Джерело: <https://www.tradingview.com/x/gMRXeqbn/>

На графіку виділено червоними вертикальними лініями час, коли долар (DXY) почав знецінюватись, це спричинило подальший зріст ризикованих активів, таких як, біткоїн (BTC), S&P 500 (SPX 500) або NASDAQ. Давайте детальніше розглянемо динаміку цих активів в період з листопаду 2021 року і до жовтня 2022 року. Цей період ознаменувався підвищенням індексу долара (DXY), що означає зміцнення його по відношенню до інших валют, це призвело до падіння індексу S&P 500 приблизно на 24%, що на даний момент є одним з найбільших падінь з часів кризи 2008 року, за винятком падіння в лютому 2020 року від глобальної пандемії. Біткоїн опустився зі своєї найвищої історичної позначки в 68000 до 22000-25000, що склало приблизно 73% падіння, а індекс NASDAQ в цей період знизився на 32%, що дорівнює падінню в 2020 році від COVID-19.

Проте, щойно економічна ситуація покращується, після жовтня 2022 року долар починає втрачати свою вагу, люди починають підвищувати рівень

ризик у і капітал починає перетікати в дрібніші активи, на дрібні ринки, в країни, що розвиваються, оскільки найбільша прибутковість знаходиться саме в цих місцях.

Цією закономірністю можна пояснити динаміку поведінки світового фондового ринку за останні роки. В період економічної турбулентності долар слугує як пропуск в “тиху гавань”, проте втрачає свою актуальність за сприятливих економічних часів.

Якщо розглянути кореляцію між відсотковими ставками федерального резерву та доларом, то можна виявити певну закономірність - найчастіше від долара починають позбавлятися в останній момент зниження центральним банком ставки рефінансування, або перед кінцем зниження. І навпаки, долар починає ставати дорогим у момент зростання ставок або при старті зростання.[42]

Отже, в цій закономірності і полягає динаміка поведінки усіх активів за останні роки та значного домінування регіону США. Як ми вже зазначили, в кризові та нестабільні часи люди не бажають ризикувати та вкладаються в надійні активи примирюючись з мінімальним прибутком, вони жертвують прибутковістю заради безпеки. Тому, можемо зробити висновок стосовно динаміки розвитку фондового ринку. Оскільки підвищення відсоткових ставок продовжується протягом останніх двох років, це викликає консолідацію капіталу в основному фінансовому центрі - США, а також, частково в інших головних фінансово значущих регіонах. Стрімке зростання Американського регіону, а також зростання зацікавленості інвесторів в таких активах як казначейські облігації або захисних секторах економіки обумовлене зусиллями інвесторів зберегти свої активи від інфляції в часи підвищення відсоткових ставок.

Проте , розглянувши графік. ми дійшли до висновку,що все починало змінюватись коли ситуація на фінансових ринках починає стабілізуватися, в такому випадку, долар починає дешевшати. Учасники фондового ринку починали позбуватися його, щоб розподілити капітал перед новим зростанням ринку, а ліквідність починала перетікати від захисних активів та регіонів до більш ризикованих та прибуткових.

2.2 Дослідження впливу глобалізації на світовий фондовий ринок

Тема глобалізації приковувала до себе дуже багато уваги з боку дослідників за останні роки. Глобалізація світової економіки веде до створення єдиного ринку капіталів, де світовий фондовий ринок грає ключову роль в акумулюванні та перерозподілі капітальних ресурсів. В своїй книзі ‘На захист глобалізації’ Бхагваті Джагдіш характеризує глобалізацію як процес інтеграції національних економік у світову економіку через торгівлю, прямі іноземні інвестиції, потоки капіталу, міграцію та поширення технологій.[43]

Багатогранність глобалізації як процесу дає зрозуміти її масштабний вплив на всю економіку, тому ми зосередимося на аналізі саме впливу глобалізації на світовий фондовий ринок.

Завдяки розвитку технологій останні десятиліття ознаменувалися швидкими темпами інтеграції та глобалізації, що охопили всі аспекти життя – від соціальної сфери до економіки та політики. Цей процес суттєво вплинув на світові фінанси, особливо на ринки розвинених та країн, що розвиваються. Економічна інтеграція, що супроводжувалася лібералізацією торгівлі, призвела до бурхливого зростання міжнародних потоків капіталу. Цей приплив капіталу став двигуном вражаючого економічного зростання як в розвинених, так і в країнах, що розвиваються. Однак цей прогрес супроводжувався періодичними економічними падіннями та фінансовими кризами. Глобальна фінансова рецесія 2008 року вважається найгіршою фінансовою кризою з часів Великої рецесії 1930-х років є чудовим прикладом вразливості, пов'язаної з фінансовою глобалізацією. В цьому контексті фондові ринки відігравали одну з ключових ролей, оскільки міжнародні транзакції проводилися саме за допомогою фондових бірж. Ця криза,

викликана крахом світової фінансової системи, мала каскадний вплив на весь світ, причому тяжкість її наслідків прямо залежала від рівня інтеграції та економічного розвитку країни. Багато експертів сходяться на думці, що масштаби світової фінансової кризи 2008 року були такими руйнівними саме через високий рівень інтеграції фінансових систем, обумовлений глобалізацією. Західні країни, до яких належать переважно країни Північної Америки та Європи, найбільше постраждали від фінансової кризи. [42]

Аналогічна ситуація спостерігалася й на азійському ринку, де відбулися серйозні порушення функціонування фінансових ринків та зниження темпів зростання. Таким чином, з початком світової фінансової кризи в Сполучених Штатах вона перекинулася на інші глобальні фінансові ринки через величезні обсяги переміщення капіталу між США та рештою світу.

Отже, можемо зробити висновок, що великою мірою критичність наслідків фінансової кризи були зумовлені широкомасштабною глобалізацією міжнародних фінансових ринків, що в свою чергу спричинило підвищення синхронізації руху усіх фондових ринків світу. В цьому контексті фондові ринки відігравали дуже важливу роль, оскільки завдяки ним реалізуються такі процеси як: акумуляція, розподіл та перерозподіл ресурсів.

Отже, можемо зробити висновок, що одним з ключових проявів глобалізації є саме синхронізація фондових ринків світу, які представляють собою основними каналами за допомогою яких здійснюється рух капіталу. Кореляції між світовими фондовими ринками почали посилюватися в 1970-х роках. Ця тенденція тривала майже півстоліття, оскільки глобалізація панувала більшу частину епохи. Давайте розглянемо як проявлялась кореляція фондових ринків найбільших економік світу.

Рисунок 2.11 - Кореляція фондового ринку США з найбільшими фондовими ринками Азії, Японії та Європи

Джерело: https://caia.org/blog/2021/09/19/are-stock-markets-becoming-more-correlated?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwudexBhDKARIsAl-GWYUfJHhXsR4cxQeslHZOudxLMH9yA251eXXEwUNLCjOEw2P9cU3d0FYaApthEALw_wcB

Як ми бачимо, кореляція помірно зростає з початку 1990 -их років. Можемо спостерігати постійне зростання кореляції між міжнародними та американськими фондовими ринками з 1990-х років до світової фінансової кризи 2008 року, а також значне підвищення кореляції в період 2008-2012 років. В 2020 році кореляцію між фондовим ринком США та іншими найбільшими фондовими ринками світу досягла свого історичного піку. Крім того, ми також спостерігаємо, що фондові ринки США та Європи більш корельовані, ніж фондові ринки США та Азії, що відображає тісніші економічні зв'язки. Європа є найбільшим торговим партнером США, і навпаки. Загалом ці результати демонструють доволі велику кореляцію між ринками. Хвиля глобалізації, яка почалася в 1970-х роках, призвела до безпрецедентної синхронності на світових фондових ринках і тривала більшу частину століття.

Це стосується не тільки розвинених країн, а й країн що розвиваються. Вплив глобалізації на фінансові ринки країн, що розвиваються, і розвинутих країн є

критично важливим. У більшості випадків глобалізація та інтеграція роблять розвинені країни дуже привабливими та легкодоступними для інвесторів з точки зору фінансової допомоги у вигляді позик та допомоги, особливо для країн, що розвиваються. Проте, у випадку фінансової рецесії країни, що розвиваються, і країни з перехідною економікою, відчувають найбільші фінансові втрати через їхню високу залежність від розвинених країн.

Загалом, країни отримують вигоду від глобалізації, одночасно контролюючи пов'язані з нею ризики. Багато країн, що розвиваються, і економіки, що розвиваються, з підвищеним рівнем фінансової інтеграції відзначили вищі темпи зростання, також значне підвищення економічної стабільності в економічно розвинутих країнах, що пояснюється інтегрованими фінансовими системами. Наприклад, в Європейському Союзі інтеграція європейських країн дозволила окремим країнам-членам досягти більш синхронізованих бізнес-циклів і системи, що визначається зростанням внутрішнього валового продукту, високим рівнем зайнятості та збільшенням доходів на рівні окремих країн.[44] Отже, з точки зору макроекономічної стабільності, глобалізація сприяє стабільності та зменшує коливання темпів зростання споживання між країнами. Завдяки покращеній здатності розподіляти ризики, економічні суб'єкти можуть з часом оптимізувати рівень інвестицій та споживання. Крім того, інтегровані фінансові системи підвищують здатність капіталізувати свої найпродуктивніші сектори за допомогою доступу до їхніх національних фондових ринків. Це критично важливий аспект для диверсифікації економіки та ефективності розподілу ресурсів.

Наслідки зростання глобалізації та інтеграції фондових ринків як у розвинених країнах, так і в країнах, що розвиваються, є величезними. З

позитивного боку, глобалізація фондових ринків та розширення міжнародних зв'язків сприяють ефективності ринку за допомогою концентрації на критично важливих галузях та секторах та загальному економічному зростанню завдяки збільшенню фінансових притоків. [46]З іншого боку, глобальна фінансова інтеграція може призвести до загострення передачі фінансових потрясінь та криз між країнами. У цьому випадку як яскравим прикладом слугує рецесія 2007-2008 років, яка спричинила каскадне падіння усіх фондових ринків.

2.3 Аналіз розвитку світового фондового ринку в умовах цифровізації

У контексті стрімкого глобалізаційного процесу, цифровізація виступає одним з ключових векторів розвитку світового фондового ринку. Основою цього феномену є стрімке впровадження інноваційних інформаційних технологій, що здатне покращити ефективність функціонування фондових бірж.

В основі цифровізації фондового ринку лежать технологічні можливості, які можуть доповнювати та трансформувати ринкову структуру. Це відбувається завдяки створенню цифрової екосистеми, яка забезпечує:

- децентралізацію, дозволяючи здійснювати транзакції напряму між учасниками, без участі посередника (наприклад у вигляді банку), що зменшує або повністю усуває потребу в традиційних посередниках та необхідності платити йому додаткову комісію .
- прозорість транзакцій.
- доступність та свободу, оскільки користувачі отримують цілодобовий доступ з будь-якої точки світу та повну свободу взаємодії з будь-яким іншим користувачем цієї технології незалежно від географічної локації.

Орім впливу на виконання транзакцій, відбувається формування нових типів цифрових активів. Деякі з цих активів є цифровими за своєю природою (наприклад, біткойн), тоді як інші можуть бути оцифрованими версіями традиційних активів (наприклад, облігації, акції, нерухомість, мистецтво або фіатні валюти). Поява нових класів цифрових активів може призвести до розширення парадигми управління портфелями традиційних та цифрових активів. В цьому контексті одним з найбільших трансформаційних важелів, який сприяє процесу цифровізації є блокчейн, оскільки за допомогою своєї технології сприяє підвищенню прозорості операцій, пришвидшенню

виконання транзакцій та зниженню транзакційних витрат. Блокчейн - це технологія, яка являє собою мережу, де інформація записується у "блоки", які з'єднані між собою у "ланцюг". Цей ланцюг блоків є відкритим та доступним для всіх учасників мережі, оскільки дозволяє простежувати шлях транзакцій, це забезпечує прозорість та надійність зберігання даних.

Одним з провідних сучасних наративів цифровізації за останні роки, пов'язаних з використанням технологією блокчейн є токенизація. Токенизація - це процес перенесення реального активу у цифровий простір за допомогою технології блокчейн. [49] Токенизацію можна використовувати для захисту конфіденційних даних або для ефективної обробки великих обсягів даних. Практично будь-який актив, будь то активи реального світу, наприклад, нерухомість, товари, дорогоцінні метали, фіатна валюта, або нематеріальний, як-от акції корпорацій, кредити або інтелектуальна власність, можуть бути перенесені у віртуальний простір, тобто токенизовані. Таким чином, власник токенизованого активу отримує права на актив або представлення права власності у вигляді торгового токена. Перетворення цих активів на цифрові токени робить їх легшими для поділення, дозволяючи часткове володіння (наприклад, частиною нерухомості), що дає змогу більшій кількості людей інвестувати, що, у свою чергу, може зробити ринки цих активів більш ліквідними. Ще однією перевагою токенизованих активів є їх уніфікація, тобто приведення до однієї форми обліку. Завдяки токенизації різні активи, такі як цінні папери, нерухомість або цінні метали можна представити у вигляді єдиного цифрового активу - токена, об'єднуючи процеси розповсюдження, торгівлю, клірингу, розрахунків та зберігання на одній платформі, що робить її більш оптимізованою та економною.

По суті, токени активів - це ті ж самі активи, тільки в цифровому вигляді, вартість яких на сто відсотків залежить від вартості базових активів. За останні роки дуже поширились використання процесу токенизації як з боку корпорацій, так і держав. Одним з найгучніших випадків використання токенизації є створення в березні 2024 року цифрового фонду від BlackRock, найбільшої інвестиційної компанії світу, яка тримає під управлінням більше 10 трильйонів доларів. [53] Даний фонд має назву BlackRock USD Institutional Digital Liquidity Fund. Фонд спеціалізується на токенизації казначейських векселів. Інвестори можуть отримувати токени, які представляють право власності на казначейські векселі. Ці токени повністю відтворюють вартість та дохідність казначейських векселів. Це робить їх більш доступними та зручними для управління. До того ж, оскільки ця технологія базується на блокчейні, що дозволяє передавати дані токени на інші перевірені адреси в межах Securitize, торгового майданчика, відомою компанією з надання фінансових послуг з якою співпрацює BlackRock. Давайте розглянемо ринок токенизованих казначейських векселів.

Рис. 2.12 - Частка ринку токенизованих активів поділених між фондами

Tokenization: Market Landscape of Tokenized Government Securities Summary Table - By Product

Protocol	Blockchain	Underlying Asset	Issuer of Underlying Asset	Price	Supply	AUM
Franklin Templeton	Polygon, Stellar	FOBXX	Franklin Templeton	\$1.0	384,271,963	\$384.27m
Securitize	Ethereum	BlackRock USD Institutional Digital Liquidity Fund	BlackRock	\$1.0	349,430,247	\$349.43m
Ondo Finance	Ethereum, Polygon	SHV	iShares	\$103.4	1,239,307	\$128.14m
Superstate	Ethereum	US Treasuries	Government	\$10.0	9,427,222	\$94.27m
Ondo Finance	Ethereum	SHV	iShares	\$1.0	77,521,226	\$79.97m
Matrixdock	Ethereum	US Treasuries	Government	\$1.0	42,764,041	\$42.76m
Mountain Protocol	Ethereum	US Treasuries	Government	\$1.0	42,595,556	\$42.60m
Hashnote	Ethereum	US Treasuries	Government	\$1.0	40,721,435	\$40.72m

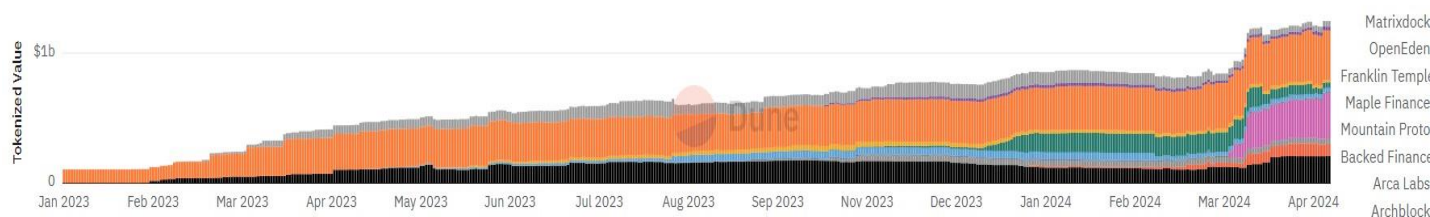
Джерело: <https://dune.com/21co/tokenization-government-securities>

Як ми бачимо з графіку, таких фондів чимало. Загальна вартість токенизованих казначейських векселів на момент квітня 2024 року сягає вже більше 1 млрд доларів США. Незважаючи на новизну технології, яка існує

всього декілька років, даний продукт вже викликає інтерес з боку інституційних інвесторів. На першому місці серед кількості токенизованих активів компанія Franklin Templeton, яка зберігає на своєму рахунку казначейських векселів на загальну суму 384 млн доларів. Друге місце посідає компанія BlackRock з невеликим відривом в 350 млн доларів.

Рисунок 2.13 - Динаміка приросту токенизованих активів

Tokenization: Market Landscape of Tokenized Government Securities by Protocols

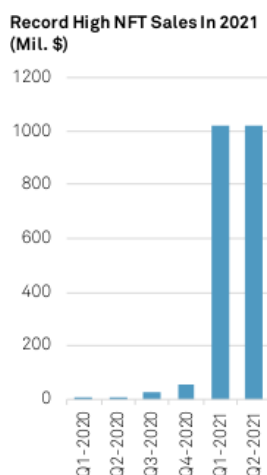
Джерело: <https://dune.com/queries/3095760/5164589>

Можемо спостерігати дуже активну зростаючу динаміку. За останній рік ринок токенизованих казначейських зобов'язань зріс в 12 разів зі 100 мільйонів доларів на початку 2023 року і до 1,2 млрд доларів на початок квітня 2024 року. Це один з найприбутковіших ринків за останні місяці, який показав найкращу динаміку приросту. Це свідчить про невпинний інтерес до токенизованих активів, які обумовлені цифровізацією світового фондового ринку.

Казначейські зобов'язання США - це лише один із прикладів використання цифровізації активів. За допомогою цієї технології такі активи як: акції, нерухомість, цінні метали та багато інших активів також можуть бути токенизовані. Наразі цей ринок є не великим, незважаючи на сильну динаміку його приросту за останній час, проте за оцінками Boston Consulting Group, що входить в трійку найбільших міжнародних консалтингових компаній, ринок токенизованих активів до 2030 року перетвориться на ринок обсягом 16 трильйонів доларів.[54]

Ще одним яскравим прикладом цифровізації є незамінні токени (з англ. Nonfungible tokens або NFTs) - одиниця цифрових даних, що зберігається на блокчейні, які можуть представляти право власності на цифрові картини, музику, відео та інші твори мистецтва. NFT фізичних активів створюються для запису власності в розподілену книгу. Після його створення NFT не можна редагувати чи видаляти, дозволено лише переглядати публічно та вільно торгувати на відповідних NFT біржах. Це робить їх унікальними та незамінними без можливості створити підробку.

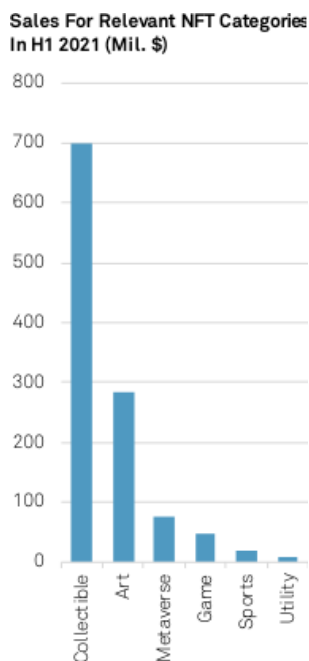
Рисунок 2.14 - Динаміка продажів NFT в період за 2020-2021 роки

Джерело: <https://www.spglobal.com/assets/documents/ratings/research/100494872.pdf>

Ринок NFT, який зародився у 2014 році, переживає бурхливий ріст протягом останніх років. За перше півріччя 2021 року обсяги первинного та вторинного ринків NFT досягли понад 2 мільярдів доларів США, що у 154 рази більше, ніж за аналогічний період 2020 року (13 мільйонів доларів США). Продажі NFT вимірювалися на OpenSea, провідному ринку NFT.

Рис. 2.15 - Вартість проданих NFT за секторами

Джерело: <https://www.spglobal.com/assets/documents/ratings/research/100494872.pdf>

NFT мають потенціал для оцифровки будь-яких фізичних активів. Як ми бачимо поки що більшою мірою оцифровані предмети колекціонування та витвори мистецтва, які займають 85% всього ринку та сягають більше 1 млрд доларів США, проте всі фізичні активи можна токенизувати як NFT: золото, нерухомість, картини, автографи людей і т.д.

Також, як ми бачимо, немалий обсяг займає також метавсесвіт і спорт, наприклад, у вигляді автографів відомих людей або частини метавсесвіту. Реальні активи, такі як неліквідні активи житлової та комерційної нерухомості, також можуть бути токенизовані та перетворені на NFT.

Поки що занадто рано оцінювати перспективи розвитку даних активів через їхню ранню стадію. Проте, перетворення реальних активів, наприклад, золота

в NFT може демократизувати право власності активу, оскільки дозволить фрагментування власності, завдяки частковому володінню актива, також облегшить зберігання, оскільки не потребує фізичного володіння товаром, що зробить ці активи легким предметом торгівлі, оптимізує торгівлю через швидкість та прозорість транзакцій в мережі. Хоча дана технологія тільки на етапі свого зародження, швидкі темпи її впровадження вже сигналізують про її новітність та корисність, привертаючи увагу інституційних інвесторів. Біткойн, який забезпечив основу для розвитку криптовалют та блокчейну, тепер виходить за вузькі рамки свого використання. Токенізовані активи все ще залишаються невеликим сегментом фінансового ринку, але ширше визнання інституційними інвесторами та популяризація може ознаменувати нову фазу швидкого зростання.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного аналізу світового фондового ринку були зроблені наступні висновки:

1. В результаті дослідження було з'ясовано, що світовий фондовий ринок - це багаторівнева система, що складається з сукупності національних та регіональних ринків цінних паперів, де між різними економічними суб'єктами виникають фінансові відносини, пов'язані з купівлею та продажем цінних паперів за ціною, що відповідає попиту та пропозиції. Сутність світового фондового ринку полягає в перерозподілі грошових ресурсів в глобальних масштабах. Акумуляція коштів на світовому фондовому ринку відбувається за допомогою трансформування заощаджень в інвестиції, що дозволяє використовувати капітал ефективно та спрямовувати його в найбільш перспективні сектори, регіони або країни. Було визначено, що розвиток світового фондового ринку володіє такими характеристиками як: прозорість і доступність, мобільність ресурсів, ліквідність, контроль та урегульованість і дієвість та ефективність.

2. Було виявлено, що на світовому фондовому ринку котирується велика кількість фінансових інструментів. До основних груп фінансових інструментів належить: боргові фінансові інструменти, сюди входять облігації, векселі та депозитні сертифікати; інструменти власності, наприклад, акції або інвестиційні сертифікати; деривативні інструменти: форвардні та ф'ючерсні контракти, опціони, свопи тощо. Таке широке різноманіття цінних паперів надає учасникам ринку гнучкість та широкий

спектр можливостей, дозволяючи учасникам ефективно здійснювати свою діяльність виходячи зі свої матеріальних інтересів. Компанії та держави можуть залучати необхідну кількість капіталу, наприклад, за допомогою випуску акцій або облігацій з метою фінансування своїх проектів, а інвестори - диверсифікувати свої портфелі широким спектром фінансових інструментів, знижуючи ризики та отримуючи стабільний дохід.

3. Світовий ринок цінних паперів, поділяється на дві частини: первинний ринок та вторинний ринок. На первинному ринку емітенти, "відкривають" свої цінні папери для інвесторів. Цей процес, передбачає розміщення нових цінних паперів на фондовому ринку з метою залучення коштів для фінансування своїх проектів. На вторинному ринку відбувається купівля-продаж цінних паперів, які вже були випущені на первинному ринку. Вторинний ринок виконує функцію ціноутворення, оскільки на нього шляхом взаємодії попиту та пропозиції формується справедлива ціна для кожного активу. Оскільки світовий фондовий ринок має складну структуру та велику кількість учасників, інтереси яких можуть мати розбіжності - держава неспроможна наглядати та контролювати фондові ринки. Як наслідок, були утворені групи суб'єктів, які забезпечують безперебійну організацію світового фондового ринку та його регуляцію. До суб'єктів, які організовують та регулюють діяльність учасників ринку належать Міжнародна організація комісій з цінних паперів (англ. IOSCO), Асоціація учасників міжнародних фондових ринків (ISMA), Консультативна група тридцяти (G30), Всесвітня федерація бірж (WFE). Основними цілями цих організацій є: створення спільних правил світової організації фондового ринку, визначення чітких принципів та етичних норм для всіх учасників ринків цінних паперів,

сприяння розвитку та інтеграції світових ринків цінних паперів на основі спільних принципів та правил.

4. Незважаючи на низку викликів, такі як геополітична нестабільність, проблеми з ланцюжками поставок, зростання інфляції та жорсткі монетарні політики, фондовий ринок протягом останніх років продемонстрував неабияку стійкість. Фондові ринки розвинених країн демонструють кращу динаміку розвитку, контролюючи найбільшу частку світового фондового ринку та продовжуючи нарощувати свої фінансові потужності. В той час як фондові ринки країн, що розвиваються неабияк відстають, оскільки розвинені ринки володіють більшою ліквідністю, що робить їх більш стійкими до коливань цін та імponує інвесторам з точки зору надійності та захисту. Особливу здатність адаптуватися до мінливих умов продемонструвала США, як лідер світового фондового ринку та безпрецедентний гегемон фінансової арени. Було виявлено, що в нестабільні часи: пандемії, війни, що призводять до підвищення відсоткових ставок, інвестори починають шукати стабільності та надійності. Ця сама закономірність поширюється всі аспекти фондового ринку: активи, сегменти та ринки. На фоні збільшення відсоткових ставок починає зростати популярність захисних інструментів та найбільших економік. В той час як стабілізація на фінансових ринках призводить до перетікання капіталу до більш ризикованих та прибуткових активів та регіонів. Ця закономірність пояснює значну позитивну тенденцію розвитку Американського регіону та захисних активів на фоні підвищення відсоткових ставок.

5. В ході дослідження було виявлено, що процес глобалізації провокує синхронізацію національних фондових ринків, інтегруючи їх в один

інтернаціоналізований фондовий ринок. Особливу синхронізацію можемо спостерігати між ЄС та американським фондовим ринком через тісні економічні зв'язки між регіонами. Процес глобалізації для фондового ринку має як позитивні, так і негативні наслідки. До позитивних наслідків можна віднести розширення міжнародних зв'язків між фондовими ринками, що сприяє ефективності ринку за допомогою концентрації на критично важливих галузях та секторах та загальному економічному піднесенню завдяки фінансовим притокам. З іншого боку, глобальна фінансова інтеграція може призвести до загострення передачі фінансових потрясінь та криз між країнами.

6. Цифровізація стає одним з ключових векторів розвитку світового фондового ринку. Один з сучасних наративів цифровізації - токенизація - процес перенесення реального активу у цифровий простір за допомогою технології блокчейн. Оцифрований актив повністю відтворює вартість та дохідність традиційного активу, проте знаходиться в цифровому вигляді, що дозволяє здійснювати швидкі та прозорі операції за допомогою технології блокчейн. Одним з таких випадків токенизації є створення цифрового фонду від BlackRock з метою цифровізації казначейських векселів. Хоча дана технологія тільки на етапі свого зародження, швидкі темпи її впровадження, вже сигналізують про її новітність та корисність, привертаючи увагу інституційних інвесторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. History of Stock Market URL:

<https://www.strike.money/stock-market/history#:~:text=The%20modern%20stock%20market%20originated%20in%20the%20late%201700s%20and,in%20London%20and%20New%20Yor>

2. The Evolution of Stock Exchanges URL:

<https://www.investopedia.com/articles/07/stock-exchange-history.asp>

3. History of the NASDAQ URL:

<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/career-map/sell-side/capital-markets/nasdaq/#:~:text=The%20National%20Association%20of%20Securities,1971%20in%20New%20York%20City.>

4. The Impact of the Internet URL:

<https://www.bbvaopenmind.com/en/articles/the-impact-of-the-internet-on-society-a-global-perspective/>

5. Nasdaq brings computers to the market URL:

<https://www.nasdaq.com/articles/nasdaq%3A-50-years-of-market-innovation-2021-02-11>

6. Государственное регулирование рыночной экономики підручник / за ред. В. І. Кушлина. - 2-ге видання, доповнене та перероблене. – М.: Видавництво РДАС, 2005. – 825 с.
7. К.С. Гоголюк, С.В. Юдіна ‘Фондовий ринок світу: Сучасний стан та перспективи розвитку’ , 2023 – 5 с.
8. Гусаріна Н.В., Граціотова Г.О., Брадул К.С. Теоретична сутність ринку: функції, форми, структурні складові та ринкова інфраструктура України. Оглядова стаття.2023 – 9 с.
9. FINANCIAL INSTRUMENTS FACT SHEET URL:

<https://www.asb.co.za/wp-content/uploads/2019/10/Fact-Sheet-1-Definition-of-a-financial-instrument-revised-30092019.pdf>
10. Definition of securities URL:

<https://www.law.cornell.edu/wex/securities>
11. Types of Financial instruments URL:

<file:///C:/Users/User/Downloads/FinancialInstrumentsEPRationalefortriggeringthei ruse.pdf>
12. О. Г. Мендрул, І. А. Шевчук РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ,1998 – 24 с.; 16 с.
13. Пальчевич Г.Т., Подплетній В.В. Ринок цінних паперів: Навч. посібник. – Кіровоград: ТОВ ПВЦ “Мавік”, 2002. – 195 с.
14. Шевчук О.Р.Поняття та правова природа фінансових послуг/ О.Р. Шевчук – Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 5 (197) 29 – 32 с.
15. Н. О. Волгіна Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий ринок» - 35 с.
16. The Largest Bond Markets in the World URL:

<https://advisor.visualcapitalist.com/the-largest-bond-markets-in-the-world/>

17. І. П. Петренко ДОСВІД США У ВИКОРИСТАННІ БОРГОВИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=703>
18. Н. М. Ваніна, О. В. Грищенко РИНОК ЦІННИХ ПАПЕРІВ ПРАКТИКУМ НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК 2014 – 144
19. І. М. БУРДЕНКО Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи НБУ», м. Суми СУТНІСТЬ РИНКУ ПОХІДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ТА ЙОГО СТРУКТУРА – 2011 - 2 с.
20. Буренин А. Н. Рынок производных финансовых инструментов / А. Н. Буренин. — М. : ИНФРА-М, 2000. — 171 с.
21. ФІНАНСОВИЙ РИНОК Конспект лекцій Ганзюк С.М. 2018 25 с.
22. Є. І. Богуславський, М. В. Мироненко РОЛЬ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ПРИ ФОРМУВАННІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОРТФЕЛЯ, 2015 – 5 с.
23. Михальчишина Л. Г. Роль та основні функції ринку цінних паперів / Михальчишина Л. Г. // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. – 2020. – № 1. – С. 202;
24. Л.Г. Михальчишина, РОЛЬ ТА ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ URL: <http://nasoa.edu.ua/wp-content/uploads/periodicals/b-obl/141/22.pdf>
25. Міжнародні регулюючі організації URL: https://ufin.com.ua/inf_dov-mfo.htm.
26. Правове регулювання обігу цінних паперів О.С.Яворська, 2015 – 295 с.

27. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ:

НАЦІОНАЛЬНИЙ, ЄВРОПЕЙСЬКИЙ, ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИЙ ВИМІРИ,
2023 - 89 с.

28. IOSCO Processes for Policy Development and Implementation Monitoring

URL:

<https://www.iosco.org/about/pdf/IOSCO-Policy-and-Implementation-Monitoring-Processes.pdf> .

29. Всесвітня федерація бірж URL:

https://ua.nesrakonk.ru/world_federation_of_exchanges/

<https://focus.world-exchanges.org/articles/market-capitalisation-q3-2023>

30. Equity market capitalisation URL:

<https://focus.world-exchanges.org/articles/market-capitalisation-q3-2023>

31. Global Equity Markets Primer URL:

<https://www.sifma.org/wp-content/uploads/2021/11/SIFMA-Insights-Global-Equity-Markets-Primer-FINAL-FOR-WEB.pdf>

32. 3 ШУБА О. А., ЧОРНА А. В. СУЧАСНИЙ СТАН СВІТОВОГО

ФОНДОВОГО РИНКУ ТА ВИКЛИКИ ЙОГО РОЗВИТКУ, 2023 р., - 132

,URL:

[file:///C:/Users/User/Downloads/The Current State of the World Stock Market and th.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/The%20Current%20State%20of%20the%20World%20Stock%20Market%20and%20th.pdf)

33. Найбільші фондові біржі світу за капіталізацією URL:

<https://focus.world-exchanges.org/issue/april-2024/market-statistics>

34. Динаміка S&P 500 за останні 5 років Динаміка S&P 500 за останні 5 років
URL:

<https://index.minfin.com.ua/ua/markets/stock/sp/>

35. Динаміка SSE Composite Index URL:

<https://index.minfin.com.ua/ua/markets/stock/sse/>

36. Динаміка EURO STOXX 50 URL:

<https://index.minfin.com.ua/ua/markets/stock/estx/>

37. Federal Reserve EMISSION URL:

<https://mises.org/power-market/how-much-did-they-print>

38. Change in interest rates URL: <https://www.investing.com/economic-calendar/interest-rate-decision-1684>

39. Industries That Thrive During Recessions URL:

<https://www.fool.com/investing/how-to-invest/what-to-invest-in/recession-proof-stocks/#:~:text=You%20should%20consider%20buying%20economically,relative%20well%20during%20a%20recession.>

40. Pradhan, Rudra Prakash; Arvin, B. Mak; Norman, Neville Robert; Bahmani, Sahar : The dynamics of bond market development, stock market development and economic growth, 2020 - 45 с.

41. Jeongsim Kim: Stock market reaction to US interest rate hike: evidence from an emerging market, 2023 – 6 c.
42. Tarek Eldomiaty , Yasmeeen Saeed, Rasha Hammam, Salma AboulSoud: The associations between stock prices, inflation rates, interest rates are still persistent. Empirical evidence from stock duration model, 2020 – 157 c.
43. Jagdish Bhagwati: In Defense of Globalization URL:
https://www.researchgate.net/publication/274185673_In_Defense_of_Globalization
44. Christian Gayer: A fresh look at business cycle synchronisation in the euro area, 2007 – 28 c.
45. CORRELATION OF STOCK MARKETS URL:
https://caia.org/blog/2021/09/19/are-stock-markets-becoming-more-correlated?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwudexBhDKARIsAI-GWYUfJHhXsR4cxQesIHZOudxLMH9yA251eXXEwUNLCjOEw2P9cU3d0FYaApthEALw_wcB
46. Ercan Ozek, Metin Tetik: Did Developed and Developing Stock Markets React Similarly to Dow Jones During 2008 Crisis? 2019 – 4 c.
47. Anis BENABED, Mihai CIOBOTEA: Globalisation and the Fluctuation of the Stock Exchange in the Global Economy: Case and Tendencies, 2023 – 697 c.
48. Cécile Bastidon, Michael Bordo, Antoine Parent. Marc Weidenmier : THE EVOLUTION OF STOCK MARKET INTEGRATION SINCE 1913, 2019 – 23 c.
49. Digitalization Of Markets Framing The Emerging Ecosystem. 2021 URL:
https://www.spglobal.com/_assets/documents/ratings/research/100494872.pdf [15 - 16 c.]

50. Adam Marszk , Ewa Lechman. The Digitalization of Financial Markets The Socioeconomic Impact of Financial Technologies, 2022 - 9 с.
51. Pierre Samaties, Sebastian Steger, Sebastian Maus: Tokenization of Real-World Assets, 2023 - 8 с.
52. Хома Ірина Борисівна :ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА СВІТОВИЙ ФОНДОВИЙ РИНОК, 2023 – 10 с.
53. BlackRock’s tokenized fund is built on Ethereum blockchain URL:
<https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-03-27/blackrock-tokenized-fund-draws-160-million-in-week-since-debut>
54. Boston Consulting Group's forecast for the growth of the tokenized asset market URL:
<https://www.bbva.ch/en/news/towards-a-tokenised-world-by-2030-10-of-global-gdp-will-be-in-tokens/#:~:text=gain%20on%20sale,-,In%20under%20ten%20years%2C%20asset%20tokenisation%20will%20exceed%20USD%2016,transfers%2C%20shares%20and%20investment%20funds.>
55. SIFMA INSIGHTS: Global Equity Markets Primer URL:
<https://www.sifma.org/wp-content/uploads/2021/11/SIFMA-Insights-Global-Equity-Markets-Primer-FINAL-FOR-WEB.pdf>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ОГЛЯД СПЕЦІАЛЬНОЇ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Pradhan, Rudra Prakash; Arvin, B. Mak; Norman, Neville Robert; Bahmani, Sahar : *The dynamics of bond market development, stock market development and economic growth.* 2020

The paper investigates whether Granger causal relationships exist between bond market development, stock market development, economic growth and two other macroeconomic variables, namely, inflation rate and real interest rate. The study aims to expand the domain of economic growth by including a more in-depth analysis of the possible impact that bond market and stock market development has on economic growth. The paper provides empirical insights that both bond market development and stock market development are cointegrated with economic growth, inflation rate and real interest rate. The most accurate result is that bond market development, stock market development, inflation rate and real interest rate are demonstrable drivers of economic growth in the long run.

2. Jeongsim Kim: *Stock market reaction to US interest rate hike: evidence from an emerging market.* 2023

This paper investigates how a developing stock market responds to US interest rate increases. It was found out that the Fed's sharp rate hike causes the flight to quality of investors in the emerging market. The Fed's sharp rate hikes pose greater

challenges for emerging countries. This study investigates how investors in an emerging stock market evaluate the consequences of the Fed's interest rate increases for individual firms. We find strong evidence of the role of firm size matters because investors prefer stocks with larger market capitalization during a shock. These results suggest that the Fed's aggressive rate increase causes the flight to quality of investors in the emerging market.

3. Tarek Eldomiaty, Yasmeeen Saeed, Rasha Hammam, Salma AboulSoud: The associations between stock prices, inflation rates, interest rates are still persistent. Empirical evidence from stock duration model. 2020

This paper aims to examine the effect of both inflation rate and interest rate on stock prices using quarterly data on non-financial firms listed in DJIA30 and NASDAQ100 for the period 1999-2016. The stock duration model is used to measure the sensitivity in variations in inflation rates and interest rates on stock prices. - The results of panel Johansen cointegration analysis show that cointegration exists between the stock prices, the changes in stock prices due to inflation rates and the changes in stock prices due to real interest rates. The results of cointegration regression show that inflation rates are negatively associated with stock prices, the real interest rates and stock prices are positively associated, changes in real interest rates and inflation rates Granger cause significant changes in stock prices, significant speed of adjustment to long run equilibrium between observed stock prices and real interest rates and significant speed of adjustment to long run equilibrium between changes in stock prices due to real interest rates and changes in inflation rates.

4. Christian Gayer: *A fresh look at business cycle synchronisation in the euro area.* 2007

This paper revisits the issue of business cycle synchronisation in the euro area looking back on more than eight years of EMU experience. This observation seems to reflect a general decrease in the amplitude of cyclical fluctuations rather than a continued increase in business cycle synchronisation. Using cross-country correlations, the mean level of synchronisation of national cycles within the currency union since 1999 is found to be overall high.

5. Ercan Ozek, Metin Tetik: *Did Developed and Developing Stock Markets React Similarly to Dow Jones During 2008 Crisis?* 2019

The aim of this study is to determine whether the stock indices of some developed and developing countries react similarly to the price movements in the Dow Jones Industrial Average (DJIA). In this study, the impact of DJIA on other indices during the 2008 global financial crisis, was explored by using the Vector Error Correction Model. The data used was analyzed in two periods: (1) the expansionary period; and (2) the contractionary period of the FED's policies. The results of the analysis indicate that the developed and emerging stock markets react differently to the DJIA.

6. Anis BENABED, Mihai CIOBOTEI: *Globalisation and the Fluctuation of the Stock Exchange in the Global Economy: Case and Tendencies.* 2023

This study explores how globalization affects stock markets. Researchers looked at existing studies and analyzed data (both descriptive and statistical) to understand

how markets around the world are linked. They focused on specific data points and how they correlate, like comparing different stock market indexes. Their findings show that stock market indexes in various countries are closely connected. When economic ups and downs happen in developed countries, these changes are reflected in stock markets everywhere. In other words, globalization has created a system where markets are highly interconnected, and what happens in one economy can quickly impact others, especially with the help of digital technologies that speed up the flow of economic trends.

7. Cécile Bastidon, Michael Bordo, Antoine Parent. Marc Weidenmier :THE EVOLUTION OF STOCK MARKET INTEGRATION SINCE 1913. 2019

The passage dives into how connected stock markets have become across the globe over a long period for 17 different countries. Researchers used a network analysis approach to track this integration, both globally and between specific countries. The empirical analysis suggests that stock market integration in the recent period of globalization has surpassed the first era of globalization in the last 10 years and currently has the highest level of equity market integration and network instability in world history.

8. Digitalization Of Markets Framing The Emerging Ecosystem. 2021

In this initial report, authors strive to provide a high-level framework for understanding the evolving digital landscape and ecosystem, including catalysts and obstacles for its advancement and credit implications. Article present a reports on various key aspects of the digitalization of markets, including the technology that powers digitalization, the global regulatory and policy landscape, the decentralized finance (DeFi) ecosystem, tokenization, altcoins, and nonfungible

tokens (NFTs), to name a few. For each topic we provide an overview of the subject, the operating landscape, and the key credit implications.

9. Adam Marszk , Ewa Lechman. *The Digitalization of Financial Markets The Socioeconomic Impact of Financial Technologies*. 2021

One of the aims of this article is to explore some segments that have most been influenced by digitalization, i.e., the stock market and the asset management and mutual funds industry. In the case of the stock market more attention has been paid to electronic trading and FinTech solutions transforming the organization of securities trading. In the second case, it is shown how digital platforms have been changing the structure of the asset management and mutual funds industry

10. Pierre Samaties, Sebastian Steger, Sebastian Maus: *Tokenization of Real-World Assets*.2023

In this article authors explore the process of tokenization. It suggests that tokenization will revolutionize the way we fund, trade, and manage assets. It is expected to disrupt nearly every industry and sector of our modern society – from investing and asset management, through manufacturing to real estate or even art.

ДОДАТОК Б

SUMMARY

This review examines Oleksandr Roshko's thesis, "World stock market: current state and patterns of development" The thesis is well-structured with two distinct parts. The first part begins with an explanation of the main concepts of the world stock market. This includes things like:its essence, characteristics and types of financial instruments.This section also describes the organization of the world stock market and its regulatory bodies. The second part of this research dives into the analytical aspects of the global stock market. In this part author investigated development dynamics of the world stock market, analyzed individual regions and identified patterns of stock market growth. The author also considered the impact of globalization on the world stock market and its consequences. At the end of the work, the author considered the transformational processes taking place under the influence of digitalization.

Keywords: World stock market, securities, stock index, stock exchanges, globalization, digitization.

